

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG ES NYOMDA: KAPU-U. 64-66
KIADÓHIVATAL: FERDINAND KIRÁLY (VOLT REZSŐ) KÖRÜT

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 1-77,
KIADÓHIVATAL 82, NYOMDA 6-77 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DIJAK BRASSÓBAN:

Egy óra 90 lej, negyedévre 240 lej, félévre 460 lej,
egy évre 900 lej és havonta 15 lej kézbesítési díj.

FŐSZERKESZTŐ
SZELE BÉLA dr.

ELŐFIZETÉSI DIJAK VIDÉKRE:

Egy óra 100, 1/4 évre 270, 1/2 évre 520, 1 évre 1000 lej
Külföldre: 1/4 évre 420, 1/2 évre 820, 1 évre 1600 lej

XXXIV. évt. 16. szám

Péntek, 1928 január 20

Nagy feltűnést kelt

és méltán, s nagy megrökönyödést a liberálisok körében és méltán az a tény, hogy Briand francia külügyminiszter hosszabb kihallgatáson fogadta Popovici Mihályt, a nemzetiparasztpárt egyik vezérét, és a francia lapok ebből az alkalomból nagyon rokonszenvesen írnak a legnagyobb román ellenzéki pátról, s annak törekvéseiről.

Popovici Mihály, ahogy a párisi és bukaresti jelentések szólnak, egyenesen bevágta Briandnál a liberális kormányt, és feltárta mindezeket a bűnöket, melyeket a kormányzat kilenc év óta felhalmozott, s amelyeknek legkiáltóbb botránykövei az ostromállapot, a közrendtelenség és a gazdasági anarchia. Ugyanekkor kétségtelenül arra is hivatkozott a nemzetipárti korifeus, akinek franciaországi akciójában Madgearu, a pársztpárt tekintélyes vezére is részt vett, hogy az ő pártjuk uralomra kerülése esetén Románia a jogrend, jogbiztonság és jogegyenlőség országa lesz. Arról eleve is biztosította Popovici a francia külügyminisztert, hogy pártja külügyi politikája változatlanul az lesz, melyet a mostani kormány kezdettől fogva: a Franciaországgal való szoros barátság és szövetségi együttműködés azzal a céllal, hogy a népszerűsödések eredményei biztosíttassanak.

Amilyen természetesen fetszik, hogy a nemzeti parasztpárt a francia szimpátiát ez álláspont hangsúlyozásával biztosítani törekszik, épp annyira szokailan, feltűnő és kivételes erővel az a mód, ahogy az ellenzék a hatalmon levő kormány ellen még a külföldön is hangulatot akar teremteni. A hazai liberális sajtó érthetően hazaárulást kiált ez eljárás miatt, s lehetne is az, ha az a rendszer, mely tiltakozik, nem volna olyan természetű, hogy ellene még az ilyen harcoló mód és eszköz is jogosulttá váljon. A liberális kormány és sajtója körében zengi, hogy a nemzetiparasztpárt a külföldi kölcsön elutasításával és a kormány bevádolásával az ország legszentebb érdekeit árulja el, de azt felejtik, hogy a törvénytelen választásokkal, a korrupcióval és a gazdasági tehetetlenséggel, melynek nyomorát és zavarait általánosan szenved az ország, leginkább pedig a regát kizsákmányoló rendszerével olyan állapotot és hangulatot teremtett, mely immár elviselhetetlen. Maniuek szokailan és feltűnő eljárását ez a körülmény teljesen igazolja, s a bevádoló lépést Párisban annál inkább megtehették, mert külpolitikai irányuk nál fogva, amiről ép az imént tett megnyugtató kijelentést Popovici Briandnak, Franciaországban otthon vannak.

Nem szabad azt sem felejtetni, hogy az a többséggel és párthatalmi erővel szemben, melyet választási erőszak és visszaélések útján szerzett magának a kormány, az érveknél és a szabályos parlamenti küzdelemnek semmi fogantatja. S ha Bratianu Vintila a nemzeti érdekek védelme céljából tett ajánlatot a nemzetiparasztpártnak egy nemzeti kormány alakítására, akkor az ellenzéknek joga van arra hivatkozni, hogy a nemzeti érdekek védelmére csak egy törvényes módon, a népek akaratából megválasztott többség és kormány hivatott.

Ameddig Bratianuék rá nem lépnek erre az egyetlen igaz és igazságos útra, addig az ellenzék minden törvényes lehetőség kihasználására jogosult. Tehát arra is, hogy a francia kormányt, mely legközelebb áll Romániához, a való helyzetéről alaposan informálja.

A kormány közölte Maniuval, hogy a gyulafehérvári kongresszust semmi körülmények között sem engedi megtartani

Botrányok között fog megnyitni a kamara

BUKAREST. (A Brassói Lapok munkatársától.) A politikai helyzet feszültsége cseppet sem enyhült, sőt, ha lehet, még élesebb, mint az elmúlt héten volt. A nemzeti-parasztpárt továbbra is hangsúlyozta, hogy a kormányt bármilyen eszközökkel is, de megbuktatja, s eme döntő harcának kezdetét január 29-re jelenti be. Ezzel szemben a kormány inkább megmakacsolta magát, mint valaha, s hangsúlyozta, hogy helyét nem hajlandó átadni. Kétségtelen, hogy ezek a súlyos ellentétek csak erőművi úton lesznek eldönthetők s ezért a kamara 25-iki megnyitó ülése botrányosnak ígérkezik.

Természetesen a közeljövőt jelentősen befolyásolja majd az, hogy a kormánynak a külföldi kölcsön kérdésében sikerül-e sikert elérni vagy sem. Az ellenzék nagyon jól tudja, hogy amennyiben Bratianu Vintila végrehajtja a stabilizációt, bizonyos erőltatásra tesz szert. Eppen ezért a nemzeti-parasztpárt emberei mindent megtesznek, hogy a kormánykísérleteket ellensúlyozzák. Külföldi táviratok szerint Madgearu Londonba érkezett, ahol a vezető pénzügyi köröket világosítja fel a helyzetről.

A küzdelmek középpontjában látszat szerint azonban továbbra is a belső harcok maradnak. Főképpen a gyulafehérvári kongresszusra áll ez a megállapítás, melyet tudvalevőleg a nemzeti-parasztpárt március 5-én

akar megtartani. A legújabb értesülések szerint a kormány ezt a gyűlést, bármilyen legyen is a résztvevők magatartása, semmiféle körülmények között sem engedélyezi. Bratianu Vintila a kabinetnek ezt az elhatározását már tudomására hozta Maniunak, aki előtt hangsúlyozta, hogy a kormány nem gördít akadályokat a nemzeti-parasztpárt útjába, s csupán Gyulafehérvárt kifogásolja. Kormányrésztől hangsúlyozzák azt is, hogy a gyulafehérvári kongresszus ügye már presztizskérdés lett, s a kormány nem egyezhet abba bele, hogy a gyűlés megtartásával tekintélyvesztés érje.

Az ellenzék e külön tilalom ellenére sem áll el attól a tervétől, hogy a gyűlést megtartsa és így Gyulafehérvár komoly erőpróbája lehet a kormány és Maniuek felkészültségének.

Egyebekben Bratianu Vintila és Duca nem képesek a helyzet urává lenni. A jasi diákszavargások tovább tartanak, s tegnap a város egyik főutcáján ismét inzultáltak a zsidó járókelőket. A jelentések szerint a hatóságok négy diákot őrizetbe vettek és a lezajlott botrányokról értesítették az egyetem tanácsot, mely szigorú szankciókat alkalmaz majd a bűnösök ellen. Valószínű, hogy az inzultált járókelőket nem veszik fel az egyetemre.

Cuza valóban logikus férfi

Jasiban a rombolásért a kormány felelős, mert ott nincsenek provokáló kisebbségek — Megkezdődött a jasi templomrombolás ügyében a tárgyalás — A diákok tagadnak — Elhalasztották a tárgyalást

JASI. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A december tizedikén Jasiban lezajlott templomrombolás ügyében tegnap délelőtt kezdte meg a tárgyalást az ottani törvényszék Vinkler-tanácsa. A bíróság előtt hat egyetemi hallgató áll, akikről alapos a gyanu, hogy a templomrombolásban részt vettek.

A tárgyalás napjára a hatóságok nagyarányú előkészületeket tettek. Az igazságügyi palotát hatalmas csendőrkülönítmény veszi körül, s senkit sem engednek be az épületbe, kivéve a védők által is ajánlott harminc diákot. Az utcákon Galachól és Bratlaból hozott csendőrorjáratok cirkálnak.

A tárgyalás

A védők padjaiban Cuza, Codreanu, Gogonatu, Popoviciu Omer és többen foglalnak helyet. Először a hat vádlott diákot hallgatják ki, akik azonban rendithetetlenül tagadnak. A rombolásnál mindannyian csupa véletlenségből volt dolga a Pacurariu-utcában, ugyanakkor, amikor a rombolás lefolyt. Az egyik azt mondja, hogy egészen véletlenül ment át a Pacurariu-utcan, a másik az internátusba igyekezett, a harmadik egyik barátját akarta ott meglátogatni, a negyedik éppen ott akart gyümölcsöt vásárolni. Sőt az egyik vádlott, Butoianu diák, tiltakozást jelent be kihallgatása során amiatt, hogy amikor békésen ment az utcán barátja lakása felé, akkor

megtámadta egy zsidó ifju, provokálta és inzultálta.

Következett a tanúk kihallgatása. Egy kereszmáros elmondja, hogy nyomultak be üzletébe a diákok és hogyan hajtották végre a rombolást. Balázs nevű hetvennyolc éves zsidó ember a rombolás megkezdésekor éppen a zsinagógában volt, ott ájlatosságát végezte, amikor a diákok berontottak és pusztítani kezdtek. Őt magát is megverték. Még több tanuvallomás következett ezután, majd a bíróság bejelenti, hogy a tárgyalást félbe kell szakítani, mert több megidézett tanu nem jelent meg.

Cuza beszél

Cuza védőként ezután szót. Beszédében heves támadást intéz a kormány ellen, hangsúlyozta, hogy a jasi rombolásokért egyedül a kormány felelős, mert Jasiban nincsenek kisebbségek, akik izgatták volna a diákságot (1). A kormány felelős azért, hogy a december tizediki jubileuma diákünnepségeket nem engedte megülni. A tegnapi tárgyalás a védők és az ügyész heves vitájával zárult, a melynek során a védők a vádlottak szabadlábra helyezésének jogosultságát vitatták. Az eredmény az lett, hogy a bíróságot a vádlottak közül négyet szabadlábra helyezett és a tárgyalást elnapolták.

ESEMÉNYEK A VILÁG MINDEN TÁJARÓL

Trockij védelme. Moszkvai hír szerint Trockij száműzetése előtti megvádolta Stalint, hogy elküldte azt a titkos alapot, amely kétszázmillió aranyrubelből állt s amelyet Lenin gyűjtött arra a célra, ha a proletárdiktatúrát végveszedelembe kerül.

Új kábelvonalak Amerika és Európa között. New Yorkból jelentik: Amerika és Európa között új kábelvonalakat fektetnek le, melyeknek kiépítésének berendezése lehetővé fogja tenni a telefonbeszélgetések folytatását.

Rémeket látnak a csehek. Kassán a haditörvényszék kémkedésért öt évi börtönnre ítélte Gyura Zoltánt. Pozsonyban a múlt héten nyolc kémgyanus embert tartóztatnak le, köztük három asszonyt és két katonát. Csak igen komolyos és csekély a bizonyíték a nyolc egyén bűnössége mellett. A csehek úgy látszik, rémeket látnak, — mondja egyik szlovenszói lap.

Dohnányi Ernőt kinevezik tanárnak. A budapesti Est értesülése szerint, a magyar kultuszminiszter Dohnányi Ernőt, a híres zongoraművészt kinevezi a zongoramesteriskola vezető tanárának, amely állás Szendy Árpád halála óta üresedésben van.

Hlinka megvádolja a felvidéki papságot. Ismeretes az a harc, amely Hlinka páter és a papság között dúl. A Slovák egyik számában válaszol Hlinka a kassai egyházmegye kétszáznyolcvan papjának aláírásával ellene beadott memorandumra és kijelenti, hogy a vitás kérdést egyházi törvényszék elé viszi, hogy az döntsön ebben. Hlinka megvádolja a papokat, hogy Magyarországi husos fizekai felé kacsintgatnak és a cseh agrár párt szolgálatában állanak.

Raktárt nyitottak a lopott sírkövekből. A Budapest melletti Erzsébetfalván kőfaragó munkások titokzatos sírkőrablásokat vittek véghez. Több község temetőjéből elemelték a régi sírműveket, Dunaharasztra és Soroksárra szállították, ahol az átcsiszolt és megíslított sírkövekből telepeket létesítettek.

Chaplin Bécsbe megy. Bécsben nemcsak a megartják Chaplin legújabb filmjének a „Cirkusz”-nak a premierjét, amelynek előadásán Chaplin maga is Bécsben lesz.

Lindberg nemzetközi díjat kap. Párisban a nemzetközi repülőszövetség főbizottsága Lindbergnek ítélte a nemzetközi Clifford Harmond díjat, amelyet még Costes Lebriz, Depinedó és Webster repülők is megkapnak.

Letartóztatottak egy volt huszárkapitányt. Budapestről jelentik: Tegnap az ügyészségre szállították a régóta körözött Radonich György volt huszárkapitányt, akit sorozatos övadéskikasszásért tartóztatottak le. Radonich három hónapja megalapította a „Magyar ország vármegyéinek általános ismertetője” című vállalatot, egymásután vett fel övadékképes alkalmazottakat és a kauciókkal eltűnt Budapestről. A rendőrségnek sikerült azonban elfognia.

Kilenc halottja van a kazánrobbanásnak. A volklíngeni kohórobbanásnak eddig kilenc halottja és tizenöt sebesültje van.

Pör a Bourbonok ősi fészkeért. A párisi Pelt Blau ismerteti a Chamhord kastély tulajdonjogáért folytatott pörösködést. A kastély a Bourbonok ősi fészke volt. A Bourbonok kihalása után a párizsi ágra szállt. A kastély leutolsó tulajdonosa Róbert párizsi hercegnek tizenkilenc gyermeke, köztük Zita exkirályné, Sixtus és Xavier francia és Elias osztrák hercegek. A hercegi bíróság 1914-ben a kastélyt Eliásnak ítélte, a háború kitörésekor a franciák zár alá helyezték. Most az orléansi bíróság fog dönteni véglegesen abban, hogy a tizenkilenc örökös közül melyik kárhozza meg a történelmi nevezetességű ősi kastélyt.

Új tartományfőnök Tirobban. Innsbruckból jelentik: Tartományfőnökké újra dr. Strompót választották meg. A szociáldemokraták a választásnál teljesen kibuktak.

A kisantant mégis a Népszövetséghez fordul a gépfegyverek szállítása ügyében

Az osztrák és magyar bizottság jegyzőkönyvet vett fel a szentgotthárdi esetről

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A szentgotthárdi vámcincidens megvizsgálására kiküldött bizottság hétfőn este félnyolc órára befejezte a munkáját. A egyes bizottság kihallgatta azokat a magyar és osztrák vasuti tisztviselőket, akik annak idején szolgálatot teljesítettek. Minden kérdésről jegyzőkönyvet vettek fel, amelyet mindkét delegáció felterjeszt a felettes hatóságának.

Genfből táviratozzák: Diplomáciai körökben az a benyomás, hogy a kisantant államai együttesen akarnak lépést tenni a Népszövetségnél és kérni, hogy a szövetség tanácsa Magyarországgal szemben érvényesítse azokat a szabályokat, melyeket 1926-ban a vizsgálati jog tekintetében megállapítottak. A vizsgálat tárgya az lenne, hogy Szentgotthárdon két géppuskával megrakott vasuti kocsit fedeztek fel. Hétfő estig a Népszövetség

főtthársága még nem kapta kézhez a kisantant jegyzékét, de annak beterjesztését csak napok kérdésének tekintik.

Bulgária katonai ellenőrzése a Népszövetségnek

Londonból jelentik: A Times foglalkozik azzal a levéllel, melyet Briand a nagykövetnek tanácsa nevében Bulgária katonai ellenőrzése ügyében a Népszövetséghez intézett. A Times azt írja, hogy a békeszerződés katonai rendelkezéseit a gyakorlatban lehetetlen betűszerint keresztülvinni. Annak idején a szövetségesek azért akarták a legyőzöttekre rákényszeríteni a toborzási rendszert, mert így vélték megoldani az európai leszerelés kérdését. A gyakorlat azonban bebizonyította, hogy egyedül csak a németek voltak képesek a toborzási rendszert alkalmazni.

Miből csinálják az aranyat és hogyan lövik a nyulat?

Ilyen kérdések szerepeltek a nagyváradai magyar városi tisztviselők vizsgáján — Hány százalék Egy Gergely nyolcvan százaléka?

NAGYVÁRAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Szegény Egy Gergely, Nagyvárad polgármestere két tűz közé került. A magyar újságok támadják, mert van bőven, miért támadni, viszont most a Cuvantul is ráette a nyeret. A Cuvantul az Erdélyi Miklós színikész ellen felhozott vádjait kapcsán tartja alkalmasnak az időt, Egy Gergely ellen való kirohanására.

Amint ismeretes, dr. Egy a múlt héten Budapesten járt, hogy Nagyvárad békebeli kölcsönügyében tárgyaljon a budapesti nagy bankokkal. Ebből az alkalomból Erdélyi színikész is Pesten volt, aki fel kérte a magyar fővárosban vendégszereplő román urakat, hogy járjanak el vele a Cuvantul ügyében és bizonyítsák a helyszíni vizsgálódások alapján, hogy mennyire alaptalan a bukaresti rágalom. Egy Gergely dr. budapesti tartózkodását felhasználta arra is, hogy nyilatkozzon egy pesti laphoz és ebben az interjúban bőven akad a váradiai számára mosolyogni való.

Nagyvárad polgármestere, aki, amint maga is bevallotta, különösen érezte magát Budapesten, elragadtatással an odáig ment, hogy kijelentette, hogy Nagyvárad városi tisztviselő gárdája 80 százalékban ma is magyar. A nyolcvan százalékkal csak száz százalékos volt Egy polgármester, mert amit mondott, annak legfeljebb a fele igaz. Bár ez is csak az adott pillanatban volt az, hiszen Nagyváradon már készen várta a polgármestert azoknak a városi tisztviselőknek a névsora, akiket tíz és husz és huszonöt esztendő szolgálat után most fognak elbocsátani a várostól azon a címen, hogy nem bírják eléggé a román nyelvet. Eddig már két nyelvvizsga szelektálta a magyar tisztviselői kart és reménytelen lehetett, hogy azok, akik megmaradtak, végre nyugodtan és háborgatás nélkül lehetnek a városi tisztviselői státuszban. Ezzel szemben dr. Lobotiu Emil volt megyei projektus elnöke alatt újabb vizsgázbizottság vette bonckés alá, hogy mennyit és mit tudnak a városi szolgálatban maradt magyar tisztviselők. Kilencvenöt nyelvvizsgára jelentkezett tisztviselőből hatvanat buktattak el és ma már ha ezek is elmennek, alig marad hirmondója a régi városi tisztviselőknek. Hogy milyen módon folyt le ez a nyelvvizsga, arra eléggé rávilágít, hogy ilyen, és ehhez hasonló kérdéseket adták fel:

— Hogyan vadásszák a nyulat?

Megjegyezzük, ez egy protekciós kérdés volt, mert azt egy vadász kapta, aki együttjárt a közeli erdőbe nyulat lőni Tempele jelenlegi delegált prefektussal. Egy másik kérdés:

— Mondja el a nagyváradai bolsevizmus történetét?

Valószínű, hogy ebben a kérdésben nem csak a nyelvtudásra volt kíváncsi a nagyon kíváncsi bizottság, hanem az érzelmi motívumokra is, amelyekkel a nagyváradai bolsevizmus rémregényét a városi tisztviselő alá

fogja festeni. Szerepeltek még ilyen kérdések: Hogy temették el Tuth-An-Khament továbbá Ady költészetében milyen szerepe van az őznek? Mindezek ugylátszik rendkívül fontosak és hozzátartoznak ahhoz, hogy az iktató könyvet hogy kell románul vezetni, vagy a bejelentő lapot kiállítani? Nem esoda, hogy kilencven emberből hatvanan buktak el, de az általment 30 vizsgázóból is alig egy páran kaptak ötösnél jobb számjegyet. Köszeghy József főmérnök volt az egyetlen, aki helyet kapott. Igaz, hogy Köszeghy a szájbeszéd szerint kibabrált a bizottsággal, a mennyiben válaszaiban olyan román műszaki kifejezéseket kevert, amelyeknek a jelentőségével a vizsgáztatóbizottság sem volt tisztában. Volt azonban, nem lehet azt mondani, hogy ne lett volna gyakorlati kérdés is. Vagy például nem elégé gyakorlati kérdés volt ez, amit egy női tisztviselő kapott, akinek egy kis aranygyűrű fénylett az ujján:

— Mondja meg drágám, miből lesz az arany?

Valószínű, hogy a tisztviselőnő meglepődött volna adni a választ, de jobbnak találta, ha hallgat. Így is elbukott, hiszen nem a kérdések és nem a feltételek voltak a fontosak, hanem az előzetudott vizsgaeredmény. Ezek a levizsgáztatott kis tisztviselők már 8 éve látják el románul és hibátlanul feladatukat.

Nem ők, a rendszer vizsgázott le, amely másodosztályú állampolgárokká deklarál bennünket és elveszi tőlünk a földet, a talpaltatnyi tért, az üzleti lehetőségeket, a levegőt.

A magyarokat tulhalmozzák kölcsönajánlatokkal

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Magyarországot, mely eddig is rendkívüli hitelt élvezett a külföldi részeről, most újabb ismét elhalmozzák a legnagyobb amerikai pénzintézetek olcsó hitelajánlatokkal.

Jelenleg Budapesten tartózkodik a new-yorki Goranthy Trust két alelnöke, továbbá a híres Morgan cég igazgatója, akik olcsó hiteletet ajánlottak fel a magyar magánbankoknak. Így például egyik nagy takarékpénztárnak egymillió dollárt hajlandók hitelre és megelégednének öt százalék körüli kamattal is.

A magyarországi rendezett pénzügyi viszonyokra és a külföldi határtalan hitel élénk fényt vet egy new-yorki távirat is. Szerint a Mesemerci and Co. és a Strupp and Co. ma bocsátják legyőzre kilencvenöt és háromnegyed kibocsátású árfolyamon budapesti Angol-Magyar Bank nyolcvan százalékkal kamatozó, harmincötévi törlesztésű, másfélmillió dolláros kölcsönkötvényeit.

Tömegek és zsenik

Caruso, Saljapin, Fleta, Jeritza, — világsiker, az egész földet betöltő hírnév, rengeteg pénz, az egész emberiség tódolata, arany és babér a lábaik előtt, ezen nem szabad csodálkozni. ez csak azt jelenti, hogy az emberi érték előtt meghajol az ember, őt látni, hallani olyan lelki élmény, hogy azért áldozatokra is képes, az egész világ adót fizet neki, aki ezt nyújtani tudja.

Amióta a világon minden, tudomány, irodalom, művészet, szépség és hősiesség, sőt maga a zseni is merkantilizálódott, amióta a közlekedés egymás szomszédságába hozta az egész világot, azóta csak úgy nyúzsog a földön a termékek előadó művész, városról városra hurcolják az attrakciókat, semmi érték nem marad titokban, a szó igazi értelmében közkinccsé lesz, minden rendkívüli szépség és nagyság. De ezzel a merkantilizálódással együttjár az is, hogyha nincs igazi nagyság, akkor a spekuláció teremt magának ilyen, arra való a reklám és a blöff, — az impresszáriók és ügynökségek egész légiója száguldozza be a világot, hogy tehetségét termetlen és pénzt csináljon a tehetségéből és abból a természetes emberi vágyakozásból, hogy a tömegek a tehetséget lássák és élvezzék. Ez az oka annak, hogy minden nagyobb kulturváros nyakába zápor módon zuhog a sok előadó-művész, minden utcákon van egy képszalon és képzőművészeti kiállítás. Szédítő tultermelés van a szellemi munka terén. A művészetek technikája minden kinek hozzáférhető lett, irodalom, zene, építészet, tánc, hogy úgy mondjam, demokritizálódott, annak mesterségbeli részét már minden nagy városban ezer és ezer csodagyermek ismeri s ember legyen az, aki az igazi zsenit meg tudja különböztetni a mesterségesen gyártott és reklámozott közepszerűségtől.

Courbet, a modern naturalista festészet első lángelméje, kisvárosok utcáin, falusi vásárokon és párisi kávéházak előtt a gyalogláron állította fel képeit és az emberek számlomból vettek tőle néhány hitvány garasért olyan remekműveket, a melyekért később száz, ezer arany frankokat adott a műkereskedő. Courbet-t az akkori műkritika nem értette meg, a tömegek később utóértékelték s ma egyike a világnagyságoknak, akárcsak a Barbizoniak, vagy hogy a művészet más ágairól szóljunk, a zenében Wagner, a költészetben Baudelaire és Verlaine, vagy hogy magyarul beszéljünk, az építőművészetben Lechner, a festők között Szinyey-Merse Pál és a költők között Ady.

De milyen ritka az igazi zseni! Nincs is rá mértékünk. A sajtó és a kritika az összes jelzőket devalválta s ragyogónak, káprázatosnak, fantasztikusan nagyszerűnek, pompásnak, szívdobogtatón elragadónak mond minden jelentéktelen banális semmiséget, amiből valami ügyeskedés, vagy báj, vagy érdekesség csillog ki. A legnagyobbaknak sem jut ki több a magasztalásból, mint a közepszerűeknek, de vigyázzuk meg csak: a legnagyobbak előbb vagy utóbb mégis megkapják a maguk elégtételt világsikerben, babérban és anyagiakban és az emberek csodálatában. Néha igaz, az anyagiak elmaradnak, az erkölcsiekben is csak haltuk után van osztályrészük. De ez objektív szempontból egyre megy, ez lehet egyéni tragikum, vagy az ostoba véletlen műve, a szabály az, hogy a tömegeknek ősi természetes ösztönük van az igazi értékek felismerésére.

Az anyagi siker, mondtam, nem érték-mérője a talentumnak s ez a művész legsajálatosabb és legáltalánosabb tragikuma. Ennek is megvan a magyarázata. Az igazi nagyság félelmetes és megdöbbentő és idegen akkor, amikor megelőzi a tömeg ízlését és ítélőképességét. Színház, mozi, operett-színpad, népszerű zene terén sikert csak úgy lehet elérni, ha az alkotás a tömegízlés szintjén mozog. Sem jobbat, sem rosszabbat nem szabad adni. A rosszabb untatja, a jobb bosszantja, sőt felbőszíti az átlagembert, aki mind a kettőnek ellenáll és mind a kettőtől haraggal elfordul. Így nevel magának a tömeg bizonyos szórakoztató irodalmat és művészetet s aki ezen a téren jól kiszolgálja, elhalmozza anyagi és erkölcsi elismeréssel. Ezek a tömeg cselédei, mivel szemben az igazi talentumok az emberiség meghódító és zsarnokai, akik az ízlést a tömegekkel együtt maguk alá gyűrik, az emberiséget felmelik és adófizelő rabszolgájukká teszik.

Tábornokból — póttartalékos

Gajda tábornok ügyében kihirdették a legyelemi bizottság ítéletét

PRAGA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Most fejeződött be a hírhedt Gajda cseh tábornok, a csehországi fasizmus áruló vezetőjének rég húzódó ügye. A hadügyminisztérium sajtóosztálya most hozta nyilvánosságra ítéletét a Gajda-ügyben, a mely kimondja, hogy Gajda Krakovecki Arkád orosz ezredes közreműködésével

az orosz szovjetnek való szolgálat-tételre pályázott.

Az ítélet a továbbiakban megállapítja azt is, hogy Gajda engedte, hogy nevét a cseh fasiszták politikai tüntetésekre visszaélés-szerűen felhasználják. A további vád, hogy Gajda, mint a vezérkari főnök helyettese Dávid József képviselővel, majd Snajdarek tábornokkal szemben azt a szándékát nyilvánította, hogy államcsinyt készít elő, ugyancsak beigazolódott az, hogy valóban és megte-

vesztő adatokat közölt előképzettségéről és a háboruban végzett katonai tevékenységéről. Mindezeknek alapján az ítélet kimondja

Gajda katonai rangjának elvesztését, ellátási juttatásainak huszonöt százalékkal való csökkentését.

A csehországi közvélemény nem fogadta feltűnéssel az ítéletet, mert az a vizsgálat eddigi eredményéhez képest várható volt. Annál nagyobb szenzációt csinált belőle a cseh fasiszták vezér lapja, a Rizska Siroz, a mely külön kiadásban közli az ítéletet, s annak kétszázharmincnégy oldalnyi indoklását folytatásokban hozza.

A lap egyúttal gyűjtést indít ugynevezett »Gajda-tábornok Védőalap« címen, majd lenyűvölő szavakkal hódol gazdájának.

Milyen meleg legyen a szobában?

Bécsi orvosprofesszorok töprengenek ezen a problémán

Bécsből jelentik: Az elmúlt szombaton a bécsi orvosprofesszorok kongresszust tartottak, amelyen azt a fontos kérdést vitálták meg: milyen melegen kell állandóan a szobában lenni?

Egészségi szempontból ennek a kérdésnek a mostani fagyhullámok idején nagy aktualitása volt, mert statisztikai adatokkal mutatták ki, hogy a légzőszervek és a nyálhártyák meghűlését hetvenöt percentben a túlfűtött, vagy a túlhideg szoba okozza.

A kongresszusra már kész eredménnyel jöttek a professzorok, mert előbb még kísérleteket is folytattak. Volt ugyanis egy olyan elmélet is, mely szerint a szobát egyáltalában nem kell fűteni, sőt nyitott ablak mellett is lehet dolgozni, csak jól fel kell öltözni hozzá és a lábakat terítővel le kell takarni. Az a mérész magánhivatalnok azonban, aki erre a mérész kísérletre vállalkozott, erős bronchitisszel cáfolta meg a teóriát.

Ennek ellenére a kongresszus amellett döntött, hogy a túlfűtött szoba veszélyesebb, mint a hideg. A tulságos melegség kiszárítja a nyálhártyákat, érzékenyíti teszi a légzőszerveket, fejfájást okoz és akadályozza az agy teljesítményét.

Szellemi foglalkozást űzők számára teljesen elég 17 Celsius fok meleg, azok pedig, akik fizikai munkával foglalkoznak, már 10—15 fokos melegen is egészségesen tudnak dolgozni.

Mindenesetre, szabályozni kell a szoba hőmérsékletét, ami központi fűtésűeknél teljesen elérhető. Még sokkal fontosabb a hálószobák hőmérsékletének kérdése, amelyre nézve a kongresszus úgy döntött, hogy hideg szobában a legjobb aludni, csak jól be kell takarozni. Az ablakok nyitvatartása nem minden esetben ajánlatos, de még nyáron sem szabad közvetlenül a nyitott ablak mellett feküdni. A hálószobában tölti az ember életének egyharmad részét és így csodálatos, hogy ezzel a kérdéssel eddig behatóan nem foglalkoztak. Pedig egészen fontos ez a kérdésnek látszó probléma, hogy hideg szobában hogyan kell feküdni és felöltözködni? Ez az időpont a legveszélyesebb és az átmenetet mindenképpen meg kell oldani. A legajánlatosabb már este elkészíteni a kályhába a fűtést, reggel csak meggyújtani, mert akkor már melegen lehet felkelni és felöltözködni. Ez a probléma nem lényeges azoknál, akiknek központi fűtésük van, vagy akik olyan szerencsések, hogy egy másik fűtött szobába mehetnek át felöltözni.

A kongresszus meglehetősen disszonáns módon ért véget, mert akadt egy vakmerő professzor, aki azt a problémát is fellelő: mi történjék az emberiség ama tulságosan nagy rétegével, amelynek nem telik semmiféle tüzelésre és amelynek nincs módjában szobája hőmérsékletét 17 fok Celsiusra felemelni?

Románia zsidósága

kimondotta a bojkottot az UER ellen

Csödöt mond Fildermann ravasz kísérlete — Botrányok a zsidó államsegély ügyében

BUKAREST. (A Brassói Lapok munkatársától.) Tegnap megemlékeztünk már arról a páratlan politikai panamáról, melyet a zsidó hitközségek részére engedélyezett 10 millió lejes államsegéllyel kapcsolatban készült elkövetni dr. Fildermann liberális képviselő, a Román Zsidók Szövetségének elnöke. Mint kifejtettük, Bratianu Vintila néhány héttel ezelőtt 10 milliót szavazott meg szubvencióként a hitközségek részére, s ennek az összegnek szétosztásával Fildermannat bízták meg. Ez a megbízatás a zsidó hitközségeket súlyosan érintő politikai visszaélés, mert köz tudomásu az, hogy Fildermann exponált liberális politikus, aki évek óta dolgozik azon, hogy Románia zsidóságát a kormány táborába kényszerítse. Ezzel a tíz millióval a kormány azt akarja elérni, hogy a hitközségeket Fildermann kezébe szolgáltassa ki s így közvetve liberális befolyás alá kerüljön az egész ország zsidósága.

Azonban a terv nem sikerült olyan simán, mint ahogyan azt elgondolták a kulisszák mögött. A hitközségek, különösen pedig a fejlettebb szellemiségű erdélyi hitközségek súlyos sérelemnek érezték, hogy egy pár excellence politikai testület, mint amilyen az UER, és egy kimondottan politikai célokat küzdő képviselő, mint amilyen Fildermann, beleavatkozzanak olyan kimondottan egyházi

belső kérdésbe, mint az államsegély szétosztása. Hiszen ez éppen olyan lenne, mintha a kisebbségi egyházak szubvenciójáról Bethlen György, vagy Hans Otto Roth döntenének. A hitközségek tehát távolról sem akarják elfogadni Fildermann szubvenció szoptatódajka-szerpét, hanem felháborodottan tiltakoznak az ellen, hogy az UER akar a legfőbb szempontokból is beleavatkozni az államsegély szétosztásának kérdésébe. — Megbízható értesülésünk szerint a legtöbb zsidó hitközség már át is írta a Román Zsidók Szövetségének, melyben bejelentették, hogy elítélik Fildermann politikai manővereit és

a szubvenció ügyében kimondják a teljes bojkottot.

Az a páratlan helyzet állott tehát elő, hogy az ország zsidó hitközségei szakítottak a legnagyobb zsidó párttal.

Egyébként alkalmunk volt egy kormány-párti vezérkorifeussal is beszélgetni, aki maga is leszögezte, hogy az államsegély ügye nem más, mint hatalmas politikai panama.

Rendkívül érdekes, hogy Niemcewicz fő rabbi maga is elítéli politikai fegyvertársának, Fildermannnak akcióját, megjegyzi azonban, hogy Erdély zsidóságának szokatlan felháborodása nem indokolt, mert a szubvenció

kiverekedésének érdeme mégis az UER-t illeti. Természetes, hogy ezt az érdemet mindenki elismeri, illetve elismerné, ha a szubvencionálnak tényleg a zsidó kulturális szolgálata lett volna a célja. De az a tény, hogy a kormány és Fildermann az államsegély útján igyekeznek a romániai zsidóságot párt-politikai célok eszközévé, alacsonyítani, még nem érdemel elismerést.

A Duna árvízzel fenyegeti a délromániai városokat

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Duna az olvadás következtében hatalmas árvízzel fenyegeti a délromániai városokat. Tegnap híre járt Bukarestben, hogy Giurgiu várost elöntötte a Duna, ez azonban nem bizonyult valószínűnek, mert Giurgiunál a Dunának még harminc centimétert kell emelkednie az áradásig. Giurgiuban

A boykott és a felháborodás azonnal megszűnik, amint az UER nem a zsidóság nyomorúságának árán igyekszik politikai céljait elérni, hanem önzetlen munkával szolgálja a közös érdekeket. De addig, míg az államsegély nem szolgál egyebet, mint választási célokat, addig Fildermannék halotti emberek a zsidóság szemében.

mindössze annyi történt, hogy a kikötő leszerelését megkezdték.

Több helyen azonban tényleg bekövetkezett az áradás: Costinuban harmincegy házát elöntötte a víz, Silistria és Calarasi között megszűnt a forgalom, Vlasca körül is nagy területet öntött el a víz. A Duna partvidékének legtöbb helyén fenyeget az áradás.

Mégegyszer a biztosítótársaságok üzelméről

A Nationala biztosító háromszoros értékre biztosít egy gyárat, de a megállapított károsszeget sem hajlandó megfizetni

NAGYVÁRAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Néhány héttel ezelőtt a Brassói Lapok éles cikkben kelt ki az országban működő kisebb zugbiztosítótársaságok üzelméről, feleltetve, hogy ez nem vonatkozik illetve nem általánosítandó az összes intézetekre. Az alábbi cikk a bukaresti Nationala biztosító intézet nem egészen korrekt eljárásával foglalkozik, amelynek fináléjaképpen az egyik mezőtelegi butorgyár az elmúlt napokban kérte meg maga ellen a csődöt a nagyváradi törvényszéken.

Néhány évvel ezelőtt Gerő Sándor, a mezőtelegi »Glória« butorgyár tulajdonosa a bukaresti »Nationala« biztosító ügynökénél a gyárat tűzkár ellen bebiztosította. Jellemző a biztosító társaság elveire, hogy az akkori értékelés szerint a gyár értéke alig haladta meg a két millió lejt, de a biztosító emberei, hogy nagyobb províziót vághassanak zsebre, a vállalatot pedig, hogy nagyobb díjtelt szedhessen, a gyárat értékén felül becsülte és a kiállított kötlevele a biztosítási összeg 7.498.000 lejjel szerepelt és természetesen a társaságnak fizetendő biztosítási díj — évi 180 ezer lej — szintén ezen összeg után lett felszámítva.

A Nationala a biztosítási kötlevelek aláírása után, tekintve, hogy nagy összegről volt szó, a biztosított összeg harminc százalékáig viszontbiztosítást kötött az »Agronomul« intézettel. A megkötött biztosítás után a Nationala éveken keresztül lelkiismeretesen inkasszálta az évi 180 ezer lejeket, majd mikor a tulajdonos a gyárat eladta Maier Gyula nagyváradi lakosnak, az intézet tudomásul vette az új tulajdonos nyilatkozatát, amely szerint a tűzbiztosítást az előző feltételek mellett továbbra is fenntartja. A Nationala az új tulajdonos nyilatkozatát tudomásul vette, a kötvényeket átírták Maier Gyula nevére és továbbra is a legnagyobb lelkiismerettel inkasszálta a nehéz ezreket kitévő évi díjakat.

A biztosító intézet azonban — úgy látszik — nem csinált a mezőtelegi gyár biztosításával jó üzletet, mert néhány hónappal a kötlevel átírása után 1927 április 19-én éjjel a gyár eddig még ki nem derített és meg nem állapított okokból kigyulladt és teljesen leégett. A hatalmas tűz lokalizálásához kihívták a nagyváradi tűzoltóságot, de azok már nem szorítkozhattak egyébre, mint a környéken levő veszélyeztetett házak megmentésére.

A gyár teljesen elpusztult. A vizsgálat megindult a tűz keletkezési okának kiderítésére. A megejtett vizsgálat során a bizottság — amelynek tagjai a nagyváradi vizsgálóbíró, az ügyészség és a mezőtelegi csendőrségből rekrutálódtak — nem tudta megállapítani Maier Gyula bűnösségét, — akinek ártatlansága mellett szült a gyár munkásainak és tisztviselőinek eskü alatt tett vallomása is, — és a nagyváradi törvényszék kiadta az ártatlansági bizonyítványt.

A tűzkár természetesen le lett jelentve a

társaságnál, ahol csak hónapok elteltével szerezték tudomást a leégett gyárról, és csak akkor küldték ki megbízottait a kár felbecsülésére. A biztosító társaság megbízottja, — lehet, hogy ugyanaz aki a biztosítást felvette, — szenzációs megállapítást tett. A lefolytatott vizsgálata alapján megállapította, hogy a gyár értékelésénél tévedés történt, mert a felbecsülésnél a gyárat a háromszoros értékére becsülték, de a tulajdonos — habár a gyár teljesen leégett — nem szenvedett ilyen hatalmas összegű kárt és a kártalanítás legfeljebb az elszenvedett kár és nem pedig a biztosítás összeg erejéig szólhat.

A Nationala a lefolytatott vizsgálat után a károsult tulajdonosnak felajánlott egymillió kétszáznyolcvanezer lej összeget, de a felajánlott összeget nem utalta ki, sőt az érvényben levő törvények értelmében még bírót letétbe sem helyezte, habár a tulajdonos már ehhez a feltételhez is belement volna.

A biztosító társaság ügynökei karoltva az Agronomul ügynökével hosszú hónapok eltelével is kútyáltak azután, hogy ki gyújtotta fel a gyárat, illetve történt-e gyújtogatás?

Az ügynökök, hogy eredményesebb munkát érjenek el, alkudozni kezdtek a gyár volt tisztviselőivel, akiknek felajánlották, hogy a tulajdonoson kívül még a hátralékos fizetésüket is meghagyják, ha visszavonják eskü alatt tett vallomásukat és a gyújtogatás kriteriumához kellő bizonyítékokat szolgáltatnak.

A gyár tulajdonosa hónapokon keresztül várta a felajánlott összeg kifizetését, de az intézet a fizetésről hallani sem akart, a tulajdonost szorongatták a hitelezői, és ezért a múlt év októberében kénytelen volt a fizetését beszüntetni és önmaga ellen a nagyváradi törvényszéken megkérni a csődöt.

A bíróság Maier Gyula kérelmére elrendelte a csődeljárást, és az egyik nagyváradi ügyvédet nevezte ki csődtőmeggondnoknak.

A csődtőmeggondnok kérésére a nagyváradi járásbíróság elrendelte az ügyben az újabb vizsgálatot, amelynek eredményeképpen szakértőket hallgattak ki és az új vizsgálat megállapította, hogy a gyártulajdonos kára jóval túlhaladja a névmillió lejt és ítéletében kötelezte a biztosító társaságot az összeg megfizetésére.

A Nationala még a bírói végzés ellenére sem hajlandó a megállapított összeg megfizetésére és ezért a kinevezett csődtőmeggondnok tovább perelni a társaságot és így az ügy fináléja — tekintve, hogy bukaresti társaságról van szó, — az ilfovi törvényszék előtt fog lejátszódni.

Egy szóval még az a közmondás sem igaz, hogy ami biztos, az biztos. Annál kevésbé biztos ami még külön biztosított is.

Felmentettek egy tisztet, akit azzal vádoltak, hogy a kormány titkos választási rendeleteit Maniuek kezére játszotta

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A bukaresti első hadtest inspektorátusa tegnap tárgyalta annak a tisztnek az ügyét, akit a kormány azzal vádolt, hogy a választások idején a kormány titkos választási rendeleteit Maniuek kezére juttatta. A per már keresztlütem az alsófoku tárgyaláson, amelyen a tisztet bűnösnek találták, s a legsúlyosabb fegyelemi büntetést, rangjának elvesztését mondták ki rá. A hadtest inspektorátusa tegnap újból megvizsgálta az ügyet, s a tisztet az ellene emelt vádban ártatlannak találva, kimondta rehabilitását. A tiszt ügye, — amelyben két hatóság teljesen ellentétes ítéleteket hozott, — egyik diszpédmánya a kormány kellemetlen és szőgyen teljes pereinek.

Hat vasutast és egy kereskedőt tartóztattak le Székelykocsárdon

Marosvásárhelyről jelenté tudósítónk: Nagy feltűnést keltett ma délelőtti Marosvásárhelyen hét ember, akik rendőrök kíséretében az ügyészségi épület felé tartottak. A hét ember közül hatan vasutasok, Herla Tanasie, Paul Aurél, Nikulita Vasile, Simurea János, Hiranu Márius és Tibor Gligor, akik a székelykocsárdi állomáson voltak részint csomagfeladó, részint konduktori minőségben alkalmazva. A hat vasutas a Demeter Josefina marosvásárhelyi kézimunka üzlet küldeményeit dézsmálták meg legutóbb és az üzlettulajdonos erőlyének köszönhetik, hogy végre leleplezték őket. Már három éve, hogy rendszeresen dézsmálják a szállítmányokat és a hiányokat úgy pótolják, hogy vasdarabokat tettek a kilopolt holmik helyébe és a rést visszavarrták. A hat vasutas orgazdija Reich Emánuel kereskedő volt, akit szintén letartóztattak. A marosvásárhelyi ügyész, mivel a tordai ügyészség körzetében történt a letartóztatás, a hét bűnöst át fogja küldeni a tordai ügyészségre.

Csődöt mondott a weimari alkotmány

Megnyílt a német államok miniszterelnökeinek tanácskozása Berlinben

BERLIN. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnap nyílt meg Marx német kancellár elnöksége alatt a német államok tanácskozása, amelyen mintegy száz kiküldött vesz részt. A birodalmi épület gyűléstermében folyik az értekezlet, amelyet eddig csak kétszer használtak nagyjelentőségű politikai értekezlet céljaira: 1878-ban itt tartották a berlini kongresszust és 1918-ban az egyik forradalmi konferenciát. A mostani ülésen tizenhét miniszterelnök jelent meg tizenöt belügyminiszter, a németi államok kormányainak előadói, és számos előadója a birodalmi kormányoknak.

Hivatalosan nem közölték az értekezlet célját, nem hivatalosan azonban úgy tudják, hogy a tanácskozások megkezdése a weimari alkotmány megváltoztatását jelenti, s ugyanolyan nagyjelentőségű, mint annak idején maguk a weimari alkotmánytanácskozások voltak. Politikailag ez értekezlet bevallás a kormányzat részéről annak, hogy a weimari alkotmány legfontosabb pontjaiban, nevezetesen a birodalmi és az egyes államok szervezetében csődöt mondott.

Tegnap mutatkoztak az első ellentétek. A közigazgatási költségek központosításáról tanácskoztak, amikor Württemberg nationális lista miniszterelnöke megfenyegette Marxot, hogy kilép a birodalomból, ha közigazgatási színt központosítani akarják államát. A helyzetet igen súlyosan ítéli meg, s hír szerinti kijelentésért a kormány kénytelen lesz a talános választásokat elrendelni.

Vegyileg fest tisztit Czink Cluj, Postai küldeményeknél 20% engedmény

Elfogták Socaloglu bukaresti gazdag szállótulajdonos gyilkosait

A gyilkosok mindent bevallottak

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Emlékeztető az a szenzációs körülmények között végrehajtott gyilkosság, amelynek néhány hónappal ezelőtt lett áldozata Socaloglu Illés, bukaresti dúsgazdag szállótulajdonos. Az áldozat ezelőtt néhány hónappal egy napon autóján Sinaiába akart utazni leányával és egyik ismerőseivel. Mielőtt azonban utnak indultak volna, Socaloglu az autót szállodájához irányította, mert néhány pillanatra fel akart menni a szálloda irodájába. Az utcán várakozó leánya és ismerőse hosszú ideig vártak reá, azonban Socaloglu nem jött vissza. Felmentek az irodába, ahol Socaloglut már holtan, megfojtva találták a szoba padlóján. Az iroda és a pénztár teljesen ki volt fosztva.

A rendőrség azóta nyomozott a gyilkosok után, míg végre ma éjszaka három órakor sikerült a szállótulajdonos három gyilkosa közül kettőt letartóztatni. Az egyik Vaida György festő, a másik I. Galu szerelő. A harmadikról kiderült, hogy már más ügyek miatt hónapok óta Doftanában fogoly.

A vádlottak a kihallgatás során mindent bevallottak: a szállótulajdonosra az irodájában vártak, s amikor az belépett, reávetették magukat, s néhány pillanat alatt megfojtották. Azután elvették tőle a pénztár kulcsait, kinyitották, abból minden pénzt magukhoz vettek, s aztán elfutottak. A vádlottak szerint is a gyilkosság és a rablás alig néhány perc alatt folyt le.

A kormány hajszája Popovici Mihailnak Maniuhoz címzett levele után

A levelet sikerült Vaida Sándor kezébe juttatni

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az egyik nemzeti-parasztpárti lap ma reggeli fővárosi kiadásában azt a szenzációs hírt közölte, hogy a kormány elkoboztatta Popovici Mihailnak egyik levelét, amelyet küldött Maniu Gyulának. A hírt az ellenzéki körökben, főként a nemzeti-parasztpárti körökben felháborodással fogadták, anélkül is indokolt, mert a lap tudósítása végén jeleztette, hogy a hír valódiságát ellenőrizte. A hír vétele nyomán a Brassói Lapok kiadarsa felkereste Dobrescu dr. nemzeti-parasztpárti képviselőt, aki Popovici levele körül lefolyt eseményekről a következő felvilágosítást adta:

— Popovici Mihail, aki jelenleg Párisban tartózkodik, egy bizalmi embere útján levelet küldött Maniu Gyulának. Amikor a bizalmi férfi a levéllel a román határállomásra érkezett, a határőrök alapos vizsgálat alá vonták, azzal indokolva meg a kutatást, hogy az a visz-e megvámolandó árut. A levelet őrök nem találták meg nála, s sikerült azt

Bukarestig vinni. Bukarestben az állomáson a kormány megfizetett ügynökei megállították a bizalmi embert, mindenáron rá akarták venni, hogy jó pénzért adja át nekik a levelet s valóságos árverést rendeztek. A bizalmi ember erős maradt, s miután Maniu nem volt Bukarestben, kénytelen volt visszamenni Kolozsvárra. Bukarestből Kolozsvárig elgyelte egy gyanús egyén a bizalmi embert, minden bizomnyal azért, hogy egy óvatlan pillanatban elcsenye a levelet. Sikerült azonban Kolozsvárig juttatni a levelet, s a bizalmi ember — miután Maniu Gyula Bedinetiben tartózkodott, — Vaida-Voievod Sándorhoz ment, aki érintkezésbe lépett Maniuval, akitől azt az utasítást kapta, hogy bontsa fel a levelet, olvassa el, s aztán — minden esélyre felkészülve — fényképeztesse le.

A levél tehát ezújszerint Vaida-Voievod Sándor birtokában van s az ellenzék a nagyön elítélőleg nyilatkoznak a kémszervezet fel dolgozó liberális kormány vérlázító cselekedetéről.

A palesztinai ragály és a humoródalmási presszió

Még egy jelentés a lelkiismereti szabadságról, amelyre csendőr vigyáz

HOMORÓDALMÁS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az unitárius székelység egyik erősebb vára ez a rendezett és kedves városka, ahol kétezer székely és így kétezer unitárius él. Semmiben sem különbözik a többi székely falvaktól, csak abban, hogy a helyi kétszáz főnyi román lakosa is van. Másfelől a többi székely községgel egyforma a sorsa, a csendőrbiztonságban iskolai nevelésben és más egyéb hasznos és jótékony intézkedésben.

A Brassói Lapok nemrég beszámolt a humoródalmási egyik súlyos sérelmével is, azaz csendőrszorongókkal korlátozzák nemcsak az egyéni, hanem a lelki, vallási szabadságot is. Elmondunk egy esetet, amely most folytatása is van. Három asszony, akik akarták térni a görögkatolikus vallásból az unitáriusra, a csendőrség különböző fenyegetésekkel igyekezett arra bírni, hogy maradjanak szándékuknál. A három asszony közül azonban kettő minden nehézség és dacára is áttért s unitárius férjeiket elhagyva citálták e miatt a csendőrségre és a hatóságokra és hadgyakorlatra való vitetésre kényszerítik.

A harmadik nőnek, — aki szintén áttérni akar — múlt hó közepén hazaérkezett Palesztinából. Ez az eset tudomására jutott a görögkatolikus lelkésznek és a tanácsnagmesternek, s másnap azzal az intézkedéssel, hogy Palesztinában ragályos betegség van, harminc napi szigorú zárlatot állított az egész házra, úgy, hogy még a legkisebb kuthoz sem mehettek vízért. Az asszony, hogy ne ünnepelje a visszatérését a karácsonyt, tudomására hozta a görögkatolikus lelkésznek, hogy eláll a szándékától. És erre csoda történt:

Palesztinában hirtelen megszűnt a ragály, mert az asszony házáat még aznap feloldották a zárlat alól.

De nemcsak azok találják szembe magukat a csendőrszorongással, akik most akarják áttérni, hanem azok is, akik már tízhusz év óta az unitárius vallás hívei. A görögkatolikus lelkész összeírta ezeket, sőt olyanokat is, akik már születésük óta unitáriusok s dacára, hogy az illetők kijelentették, hogy a görögkatolikus egyházzal semmi közösségben nincsenek, egy év óta állandóan zaklatják őket a papi bérért. Több unitáriusnál foglaltatott is a megtagadott pap bér fejében, s újabb és újabb fizetési megtagadással zaklatják az évtizedek óta unitárius vallásra áttérteket. De mindezzel nem elégszik meg Vizkereszt napján az unitárius családokhoz is beakart menni házszentelés végett és mivel az unitáriusok ezt nem engedték meg, feljelentette őket a csendőrségre, hogy a szertartás elvégzésében megakadályozták.

A huszonöt kilométerre fekvő csendőrszorongó parancsnoka kétszer is magához idézte az unitárius gazdákat, elyszedte katonai igazolványaikat és megfenyegette, hogy katonai gyakorlatra viteti őket.

A görögkatolikus lelkész ur, aki egyben az iskola igazgatója is (?), tömeggyűlési székely családok gyermekeit hivatalból kírja és kényszeríti arra, hogy a román tagozatra járjanak.

Hiábavaló a szülők tiltakozása, akik bár kitértek az egész napi munkájukra, esténként maguk tanítják magyarul írni és olvasni iskolás gyermekeiket. A majdnem kilencven százalékos magyar lakosú faluban a hat tanerő közül csupán kettő működik a magyar tagozaton, ahova nagyon sok olyan

Éjfél! üföf!

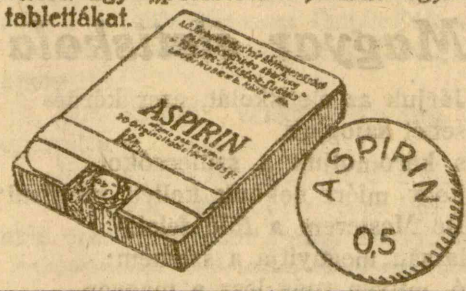
Ez az óra, melyben minden fájdalom a teljes erejével jelentkezik. Lásd el magát ezért mindig jóelőre

Aspirin

tablettákkal

melyeknek csillapító hatását azonnal megérzi.

Kérjen mindenütt eredeti csomagolású Aspirin-tablettákat és utasítson vissza úgy „pótszereket”, mint egyes tablettákat.

gyermeket nem engednek beiratkozni, akiknek családjában 1740. sőt 1840 óta nem volt sem apa, sem anyai ágon más, mint unitárius székely.

Szomorú dolog, hogy a békének tízedik évében a szeretet és megértés szavai helyett könnyes és keserű szavak sorakoznak egymás mellé. Mikor fogják már végre megérteni, hogy nincs román és nincs magyar, nincs görögkatolikus és unitárius, csak Ember van, csak Ember!

Bethlen magyar minisztereinek megnyugtítja az egységes párt frakcióját

Csütörtökön kifejti programját és terveit

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Bethlen István gróf miniszterelnök magához kérte az egységespárt különböző frakcióinak vezetőit, s velük hosszasan tárgyalt, köztük Kállaiékkal, a kisgazdákkal, a Schandl csoporttal és a centrummal. A miniszterelnök kifejtette előtűk tudomása van arról, hogy a legutóbbi a pártban zavaró incidensek és elégedetlenségek merültek fel, azonban csütörtökig türelmet kért a párttagoktól, amikor is a szokásos pártértekezleten nagy beszédben fejti ki programját, terveit és tisztázza az ellentéteket. Addig is kéri a párt tagjait, hogy addig ne foglaljanak semmi irányban állást.

— Tízezer főnyi tömeg megostromolt egy fegyházat. Newyorkból jelentik: Michigan állam Flint nevű városában tízezer főnyi tömeg megostromolta a fegyházat, amelybe egy Hoteling nevű gyilkost zártak, aki egy öt éves leánykát kegyetlenül meggyilkolt. A gyilkos, hallván a tömeg orditozását, és félve a meg lincseléstől, öngyilkosságot kísérelt meg, de a fegyőrök megakadályozták benne. A tömeget csak a katonaság volt képes szétoszlatni. A gyilkost ezután átvitték a jóniai fegyházba, mely ellen ötezer főnyi tömeg szintén ostromot intézett. Itt is katonaság lépett közbe.

A BRASSÓI LAPOK előfizetési díjai: egy évre 1000 lej, fél évre 520 lej, negyed évre 270 lej, egy hónapra 100 lej.

Bármely felekezet papjai, tanítói és tanárai, nemkülönben az állami iskolai tanítók és tanárok is a fenti előfizetési díjaknak csak a felét fizetik.

Az előfizetési díj legkisebbben postautalványon küldhető be a kiadónálvali címre.

E díj fizetőink 25 százalékos kedvezményt kapnak minden könyv után, amely a Brassói Lapok könyv osztályának kiadványa. Jegyzéket kívánságára bármikor portómentesen küldünk.

HIREK

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden munkanapon az esti órákban.
Az előfizetésre vonatkozó információk az első oldalon, a lap fején olvashatók.

Hirdetések vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők, vagy pedig bármelyik hirdetési iroda vagy bizományosunk útján is feladhatók.

A *-gal megjelölt közlemények díjazás alól esnek.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla.

A Brassói Lapok nyomdavidualatának kiadása

Budapesti szerkesztő: Rodnay Oszkár.

Budapesti szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. ker. Buross-utca 43. IV. 9.

Ausztria. Szerkesztőség: Wiener Auslandskorrespondenz, Wien, II. Taborsstrasse 7. Telefon: 40-3-23. Kiadóhivatal és olvasóterem: Osterr. Anzeigen-Ges. A.-G., Wien, I. Wildpretmarkt 1. Telefon: Serie 63-5-95. Fiókokkal a vidéki városokban.

A Brassói Lapok egyes példányainak ára (Bukarestben is) 5 lej, vasárnap 6 lej; Ausztriában 40 garas, Csehszlovákiában 1 cK, Jugoszláviában 2 amár. Magyarországon 20 fillér. Franciaországban 1 frank, egyebütt 6 lej értékű valuta.

Magyar életiskola

Járjuk az életiskolát, ezer kérdés setét sajogjuk
s káromoljuk a szülecsókot,
hogymiért nekünk kellett megérni?
De Mesterem a föld felett
lassan megnyitja a szemem:
ó, milyen más lesz a magyar
kijárván ezt az iskolát,
ahol magabőrén tanul
s a tandíj egész nemzedékek.

Győri Dezső.

Serédi eltűnésű Rómától. A pápa bucsukinallgatáson fogadta Serédit, aki vissza készül Magyarországra.

Megindították az eljárást Rantzenberger Prónay afférban. A budapesti rendőrség megindította a nyomozást Prónay Pál ellen a revolveres affér ügyében, életveszélyes fenyegetés címen. Kihallgatták Prónayt, a feleségét, a rendőrt és a tanukat, azonban nem tudták megállapítani, hogy ki volt a kezdeményező, Prónay, vagy pedig Rantzenberger. Az ügy iratait áttették a büntető járásbíró-ságra.

Hatvanötmillió lej passzívával bukott meg egy bukaresti droguista. Bukarestből jelentik: A főváros kereskedelmi köreiben óriási feltűnést keltett Cionga droguista eltűnése. Egyik ingatlanára néhány nappal ezelőtt tizenhatmillió lej jelzőlogócsont vett fel, s azzal eltűnt. Hír szerint Cionga droguista passzívái hatvanötmillió lejre rúgnak, s az adósságok között van egy nagyobb összegű szivességi váltó, amely miatt számos jóniszemű bukaresti droguista és gyógyszerár-os nagy összeggel károsodott.

Anacot pastilla rendszeres szonogálásával fertőtleníse a száj és garatüreget. Anacot pastilla megvédi a fertőzőes bántalmaktól.

A Szászrégeni Magyar Kisiparosok Olvasó Körének ünnepe. Szászrégenből je'nti tudósítónk: A Szászrégeni Magyar Kisiparosok Olvasó Köre meleg ünneplésben részesítette az Olvasókört két megteremtőjét, Walter Simon elnököt és Imreh János alelnököt. A két ősz férfiú, akik hosszú esztendőkn át lelkesedéssel munkálkodtak, most félrevonultak, s a további vezetést másoknak, fiatalabbaknak engedték át. Ebből a bucsualakalomból Szászrégen minden egyesülete felvonult a két elnök üdvözlésére és az ünnepély valóban megható és impozáns volt.

Doktorráavítás. Grossfeld Rózsika brassói urileány szombaton, e hó 14-én a kolozsvári egyetemen orvosdoktorrá avattott.

Letartóztatták a repülőgép tolvajait. A két cseh pilóta szökése előtt levelet írt egy prágai lap szerkesztőségének, melyben kijelentik, hogy így akarnak tiltakozni a pilóta iskolából való jogtalan kizárásukért. A két pilótát külön'en Lengyelországban Lublin mellett, ahol benzinhiány miatt kényserültek leszállani az ellopott repülővel, letartóztatták.

Szigoru törvény készül a kokain kereskedelem ellen. Bukarestből táviratozza tudósítónk: A legutóbbi időben történt számos kokain-dráma erőlyes intézkedésre bírta a kormányt. Egy hat szakaszból álló törvénytervezet került a törvényhozó bizottság elé, amely szigorú pénz és börtönbüntetést szab ki úgy a kokainkereskedőkre, mint pedig a kokain tiltott élvezésére. A törvénytervezet hamarosan a minisztertanács elé kerül, s a hatóságok megkezdik a kokainkereskedelem elleni erőlyes harcot.

A szoptató nők tejét szaporítja, a csecsemő gyarapodását elősegíti, ha az anya rendszeresen használ Ovomaltine-t.

Nyilvánosak a páneurópai kongresszus ülésai. Havannából jelentik: Tegnap megválasztották a páneurópai kongresszus elnökét és a plénumbizottság üléseit nyilvánosaknak aeklarálták.

Maróczy szimultánjátszmában Békéscsabán ötven játékos közül negyvenhármát megvert, néttel remist ért el.

Bolivában is zavarok vannak. Bolíviai jelentések szerint a napokban egy nagy kormánybuktató összeesküvést fedeztek fel. A vezéreket statáriális uton letartóztatták és száműzték.

Egy elmebeteg urfiaszony öngyilkossága. Oravicabányai tudósítónk jelenti: Stoicevici Vasilie oravicabányai kereskedő 33 éves fiatal felesége, Moravetz Anna tegnap a lakásán felakasztotta magát, s mire végzetes tettét hozzátartozói észrevették, már nem lehetett rajta segíteni. A fiatal urfiaszonyon egy idő óta kezdődő elmebaj tünetei jelentek, de minthogy sem magára, sem másra nem mutatkozott veszélyesnek, hozzátartozói a családi otthonban tartották. Legutóbb már üldözési mánia tört ki a szerencsétlen fiatalasszonyon, s végzetes tettét ebben az állapotban követte el.

A legnagyobb magyar költő a Borszéki vizről:

„Borszék vizénél nincs
üdítőbb ásványviz.
Ez a víz kiállja a tengeri
utát is anélkül, hogy
szénsav tartalmából bármit
vesztene.”

Ady Endre

A bánságban beszüntettek négy közjegyzői irodát. Temesvárról jelentik: Marzescu igazságügyminiszter távozása előtt négy közjegyzői állást kreált, melyek azóta állanodan működtek. A napokban az igazságügyminiszteriumból rendelet érkezett a négy új közjegyzőség beszüntetéséről. A rendelet alapján ma becsukták irodáikat Bradiceanu Mihály, Lutai Kornél, Ardelean Jusztin és Bogdan Virgil közjegyzők.

A megcsalt cigány férj agyonverte feleségét. Máramarosszigetről jelenti tudósítónk: A szigeti vásártéri cigánysoron lakott Kanalas György a feleségével és egy csapat rajkójával. Kanalas a köztisztasági hivatalnak volt az alkalmazottja és munkáját főképp éjjel végezte. A napokban is munkába állt. Ézalatt az egyik putriba zsúrta rendezett az egyik házigazda, ahol Kanala nének hevesen udvarolni kezdett egy szemre való cigány legény, aki a zsúr után hazakísérte az asszonyt. Amikor a férj hazajött munkája után, legidősebb fiától értesült arról, hogy felesége megcsalta. Kanalas tisztességre akarta tanítani az asszonyt, s ez olyan alaposán sikerült, hogy a hűlen feleség másnap belehalt a sérüléseibe. Kanalas Györgyöt, aki dühében agyonverte feleségét, letartóztatták.

Nyugdíjasok figyelmébe. Az 1925. év végével érvénytelenné vált 50-75 százalékos kedvezményes vasúti árképes igazolványok kicserélése iránti kérést, — az előirt okmányokkal felszerelve, — a helybeli (Magyarház) Directia I. de Exploatare Cam. 27. kell beadni. L. Győrbíró Sándor.

Megalkult a Tisza István szobor bizottság. Budapestről jelentik, hogy az országos Tisza István szoborbizottság végleg megalakult. Fővédnöke Horváth Miklós kormányzó.

Enyhítik a magyar szesztilalmi törvényt. Budapestről jelenti: Vass népielő miniszter az egységes párt szociálpolitikai bizottságában kijelentette, hogy az ifjúság védelmére alkotott szesztilalmi törvény végrehajtási utasításait enyhíteni fogja.

Radics Béla díszruháját a fővárosi múzeumnak ajándékozta. Budapestről jelentik, hogy Radics Béla cigányprimás azt a ezüstsujtásos két díszruháját, melyben Erzsébet királynénak hedegült, a fővárosi múzeumnak ajándékozta.

Három hét alatt kipusztult egész család. (Oravicabányai tudósítónk) Egész Krassó megyében mély megrendülést váltott ki a királyhegyi Kollmann család tragikus végzete, amely husz nap alatt a köztisztelt álló polgár család minden tagját temetőbe juttatta. Ugyanis mintegy három héttel ezelőtt ször meghalt a családanya, Kollmann István, majd egy hét multával követte az anyát a család egyetlen gyermeke, a 18 éves Kollmann István, tegnap pedig a szomorú sort a család utolsó tagja, az apa, id. Kollmann István zábe 54 esztendőskorában. A tragikus fatum tenetességét még fokozza az a körülmény, hogy a kipusztult család tagjainak végzeteszerű halálát mindahárom esetben csak rövid betegség előzte meg.

Gáspár Jenő befejezte előadását Désen. Gáspár Jenő színikazgató január 15-én befejezte be hathetes színiszezoniát Désen. Élete alatt a közönség igen hálás volt iránta és gyakori ünneplésben részesítették a társul. Kiválóbb tagjait: Agoston Babát, Vincze Emőket, Kozma Hugót, Sztankóczy Istvánt, Lukács E. és Mihályi Károlyt. A társulat Désről Szamujvárra ment, hol a közönség igen nagy fogásban részesíti.

Az Idel farsang legnépesebb, legérdekesebb műsoros estélye kétségtelenül a január 28-iki református estély lesz. A rendezőség lázas tevékenységet fejt ki a siker érdekében. Tekintettel az általános nagy érdeklődésre, mindenkit figyelmeztetünk, hogy a legelőbb váltsa meg jegyeit, melyek már a galomban vannak. Erkeljegyvek dr. Szeleláné I. nőnél (Mester-u. 7) Más jegyek a egyetli irodában (Ötvös-u. 3 udvari emelet) kaphatók naponként d. u. 3-6-ig. Gábor ma estélyi pénztárosnál és a nőegylet leltagjainál.

Öngyilkos lett, mert állás nélkül maradt. Temesvárról táviratozza tudósítónk: Lakatos Agoston zene-utcai lakásán, miálatt felesége a konyhán foglalatostkodott, vad fegyverrel főnelötte magát. Az öngyilkos oka az volt, hogy Lakatos nemrég állás nélkül maradt.

Unitárius estély. Az unitárius műsótáncestély február hó 12-én lesz a Vigadóban. Ez alkalommal színre kerül: »Te csak pálj, Ladányi« című kiváló szindarab, melynek próbái Főthi Károly színművész ur rendezésében nagy buzgósággal folynak.

31. ródl, korcsolya Gellern
Kolostor-utca 30

Kolozsvári háztulajdonosok a lakorekvirálás ellen. Kolozsvárról jelenti tudósítónk: A kolozsvári Háztulajdonosok Szövetsége országos akciót indít, hogy a kormány véglegesen megszüntesse a lakásrekviráló rendeletet. Sorozatos tiltakozó közgyűléseket akarnek egész Erdélyben, hogy az elavult lakásrekvirálási kényszer alól megszabadulnak. A kolozsvári Háztulajdonosok Szövetségének küldöttsége megjelent a prefektus előtt, s azt a kérésüket tolmácsolták, hogy addig is, amíg a kormány megszünteti a rekvirálást, függessze fel ezt a rendeletet. Háztulajdonosok kijelentették, hogy mindíg folytatják a harcot a rájuk nézve semmes rendelet ellen, amíg az eredménnyel járni.

Válaszlovich t. m. m. d. n. k. u. g. v. t. elhalasztották. Kolozsvárról jelentik: Válaszlovich merénylőinek tárgyalását a hadsereg elhalasztotta, mert a védők Cuza I. t. u. n. e. n. u. professzorok a jasi diáktársaságon vannak elfoglalva. Popa Marin c. h. e. v. e. s. v. i. t. a. t. u. n. f. e. l. m. e. n. t. e. t. t. é. k. A szilveszteri mulatságot megzavaró diákok tárgyalását előtúrta halasztották.

MODERN MOZGO

Szerdán utoljára:

Az elvált asszony

Fali Leo operettje filmen 8 felvonásban
Főszerepben Marcella Ribini, Walter Rina, Mady
Christians és Bruno Kastnerrel.

Holnap, csütörtökön:

Heidelbergben vesztettem el a szívemet...
mely gyönyörű film keretében a DERNER
quartett énekl az énekbetéteketHélet, mely muzeumba való
diszpeldány

TEMESVAR. (A Brassói Lapok tudósító-
jától.) Errekes ügyben tárgyalta a Tábla ma
délután. Sugár Jenő dr., aradi ügyvéd nem-
régén az aradi törvényszék egy döntéséről a
következőket írta:

— Muzeumba való diszpeldány!

A temesvári törvényszék perbe fogta az
ügyvédet a bíróság tekintélyének megsértése
díján és 10.000 lej pénzbüntetésre ítélte. Su-
gár felebezzett a Táblához, mely visszaküld-
te az iratokat Aradra, annak megállapítása
végett, hogy az igazságügyminisztertől van-e
felhatalmazás az eljárás megindításához.

Harc a demokráciáért

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósító-
jától.) A magyar szociáldemokrata párt hi-
vatalos lapja, a Népszava, felhívást közöl,
amelyben felszólítja a szervezet tagjait arra,
hogy igyekezzenek a néhány nappal ezelőtt
megtartott pártgyűlés határozatainak végre-
hajtásában teljes erővel résztvenni és hogy
folytassák szüntelenül a demokrácia aralmá-
ért való harcot. Felhívja a munkásokat arra,
hogy küzdelmüket főként az általános titkos
választójog és a közszabadságok jegyében
folytassák le. A felhívás szerint minden lel-
arra vall, hogy közeledőben az a történelmi
alkalom, amikor Magyarország a jog és
igazság útjára léphet.

Pollák Adolf dr. Brassóban

Csütörtök este fél kilenc órakor tart
előadást az árvaház-utcai hitközségi
tanácsteremben

Csütörtökön Brassóba érkezik Pollák
Adolf dr., aki jelenleg a Keren Kajenet meg-
bízásból európai turnén van. Mintegy hat
napja Európa legtöbb országát meglátogat-
ta. Érdekes tapasztalatairól a csütörtökön
este fél 9 órakor megtartandó nyilvános elő-
adason számol be. Előadásának több részé-
ben Palesztina jelenlegi helyzetéről ad ki-
merítő és teljesen őszinte felvilágosítást. —
Pollák dr. személye annál is inkább érdekes,
mert hét éven keresztül volt Herzl Tivadar-
nak, az ismert híres zsidó vezérférfiúnak
titkára és legintimébb munkatársa.

Az előadás az árvaház-utcai zsidó tem-
plom tanácstermében lesz megtartva, ame-
lyen a Zsidó Nemzeti Szövetség helyi cso-
portja minden érdeklődőt szívesen lát.

A magyar minisztertanács elfogadta a
valorizációs javaslat módosítását. Budapest-
ről jelentik: A képviselőház közgazdasági
és szociális bizottságában Vass miniszter be-
jelentette a karitatív valorizációs javaslat
módosításait, amelyeket a minisztertanács el-
fogadott. Eszerint az értékhátért leszállították
tízzerrel kétezerszáz aranykoronára, azon-
ban megtartották az ezerpengős létezőminimum
jövendőli határt. Segélyt a jegyzett kölcsö-
nök kamatának egyharmada részében állapi-
tották meg. A jogi testületek hadikölcsön
után segélyre nem számíthatnak.

Gyomor és hasbántalmak, izgékony-
ság, migrén, kimerültség, szédülés, szívszorulás,
fárasztó álom, ijedség, általános rosszullét, csök-
kent munkaképesség már nagyon is kétségbe-
ejtő esetekben megszűntek azáltal, hogy a beteg
azonként reggel éhgyomorra megivott egy
 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet.
Orvostanárak dicsérik azon értékes szolgálatot,
melyeket a Ferenc József víz járványok
idején is mint biztos és enyhe hashajtó teljesít.
Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és
üzletekben.

— Cosma dr. az aradi betegsegelyzo-
pénztár főorvosa helyreigazítást kér. A
Brassói Lapok január 5-iki számában „Türhe-
tetlen állapotok az aradi betegsegelyzo pénz-
tárnál” című cikkünkre levelet kaptunk Cosma
dr.-tól, a pénztár-főorvosától, amelyben a cik-
künkben foglaltak helyreigazítását kéri. Bár a
beküldött hosszú helyreigazítás közlésére a
törvény szerint nem vagyunk kötelezve, az ob-
jektivitás érdekében közöljük helyreigazításá-
ban kifejtett ama felfogását, hogy bár igaz az,
hogy az elhunyt Balla Mihály nem kapta sem
a táppénzt, sem családját a halála után a te-
metkezési segélyt, ez nem a főorvos, hanem a
betegsegelyzo adminisztrációs osztályának ha-
táskörében történt. Egyben közli Cosma dr.
azt is, hogy ő eddig is és ezután is lelkiismer-
etesen teljesíti emberi és orvosi kötelességét.
Mi nem óhajtunk mást. Legfeljebb akörül le-
het nézeteltérés, hogy meddig terjednek a lel-
kiismeret által szabályozott kötelességteljesítés
határai.

— Nagyváradi olvasóink szíves tudó-
mására hozzuk, hogy ottani fiókkiadóhivatalunk
Arany János-u. 4. sz. alatt van, ahol minden
lapunkra vonatkozó ügyet közvetlenül és sze-
mélyesen elintézhettek.

— Január huszonegyedikén fel kell
lobogózni a házakat. A brassói rendőrprefek-
tura közlése szerint január huszonegyedikén,
az egyesülés ünnepén a háztulajdono-
soknak fel kell lobogózni házaikat.

— A lugosi új kamarai képviselő
mandátuma. (Lugosi tudósítónk jelenti) Lugos
nemzeti parasztpárti képviselője, dr. Brediceanu
Caius volt miniszter némi gondolkodási idő
után — amint ez már köztudomás tárgya —
elfogadta a kormány által neki felajánlott bra-
zíliai követi állást. Ennek következtében Bre-
diceanu képviselői mandátuma új kezébe kerül
s a választói törvény értelmében a lugosi ke-
rület mandátumának új birtokosa s Brediceanu
Caius utódja a kamarában Popescu Gligore
szolgálaton kívüli tűzérkapitány lesz, aki febr.
1-én kapja képviselői mandátumát. A nemzeti
parasztpárt tevékeny és rokonszenves kamarai
képviselőt nyert a Popescu Gligore személyében.

— Nem szabad kinyomtatni dr. Kec-
keméti Lipót főrabbi írott beszédét. Nagyváradról jelentik:
A nagyváradi izraelita hitközség meg akarta
örökíteni és a zsidóság szélesebb körében akarta
terjeszteni azt a gyönyörű gyászbeszédet, amelyet
dr. Kecskeméti Lipót főrabbi a történetes ál-
kalmával elmondott. A nagyváradi cenzura azon-
ban megtiltotta a gyászbeszéd kinyomtatását,
ugyancsak nem lehet kiadni a költői szárnyalású
másik beszédét dr. Kecskemétiének, amelyet akkor
mondott el, amikor hazajött a rombolások után
és meglátta a szivettépő látványt, a lerombolt
szentélyt, a feltépt padokat, szédült oltárt.
Az események emlékeztettségén nem változtat
az sem, ha nem lesz kinyomva a papi szónoklat.

— A Brassói Magyar Dalárda ezidei
tréfás estélyét február hó 18-án tartja a Vi-
gadó összes termeiben egészen új, élvezetes
és változatos műsorral. A műsor keretében fog
fellépni Josephine Backner táncművésznő is a
partnerével. A tréfás estély rendezője ezúttal
Bernhardt Dezső lesz, ami már elég garancia
arra, hogy egy kellemes és élvezetes estélyben
részesítse a magyar dalkultúra iránt érdeklődő
közönséget.

(*) Bármely stádiumban lévő és bármi-
lyen formájú szifilisz ellen nagy hatású
gyógyszer a „Mecoll”-al (ezüst és higany co-
loldalok) izomközi, véredényközi injekciók-
kal és szájon keresztül való kezelés. Kapha-
tó gyógyszerárak és drogériákban. Ahol nem
kapható, forduljanak Dr. Al. Steanu gyógy-
szertárhoz, Bukarest, Calea Victoriei 82.

(*) Astra (Apolló) Mozgó. Szerdán, csü-
törtökön és pénteken fut még csak a nagy
világatrakció: „A fekete nővér” (Szerelem
mindhaláláig). A főszerepekben Elisabeth Berg-
ner és Eszterházy Ágnes. — Szombattól ve-
titik a nagy UFA világfilmet: „A megboldo-
gult kegyelmes-t. Willy Fritsch, Olga Tszet-
towa, Hans Jünckermann.

— Értesítés. A brassói mészárosok és
hentesek szindikátusa tudomására hozza a
közönségnek, hogy vasárnap napokon ja-
nuár hó elsejétől kezdve 1928. évi április
hó 15-ig a mészárszékek és hentes üzletek
zárván lesznek. Az előírásnak

PETROMAX

az eredeti ESSO petroléum
világító készülék, amely nem
füstöl és nem szagos
90 gyertyafényű fehér fény
2693 Lej 400°—
Szétfeladás az egész országba
utánvétellel.

PETROMAX, București, Str. Smârdan 30

IRODALOM, MŰVÉSZET

* A Hatsue Yuasa hangverseny elmarad
datsue Yuasa, a japán énekesnő január 20-
i hangversenye elhalasztott. Minthogy az új
időpont nem biztos, a Klingsor hangverseny-
iroda a megváltott jegyek árát visszafizeti.

* Bécsi operett 3 napig. Paul Sandt igaz-
gató kitérő társulata péntek óta naponta
telt ház mellett játszik Nagyszebenben. A
brassói háromnapos vendégjátékot — dacára
a megnyilvánuló óriási érdeklődésnek, —
nem hosszabbítják meg. Ismétljük a műsort
Jan. 24-én: Paganini, Lehár Ferenc
operettje.

Jan. 25-én: Cirkuszhercegnő, Kálmán
operettje.

Jan. 26-án: Teresina. O. Strauss operett.
A jegyek legnagyobb része (40—180) lejig
már elkelt. Klingsor hangversenyiroda.

A MAI PÉNZPIAC

A lej mára emelkedett.

Száz lej Zürichben
3'21 svájci frank.

100 lej 0-61 1/2 dollár	1 dollár	162 1/2 lej
100 lej 4 shilling 38 p.	1 angol font	793 1/2 lej
100 lej 3-54 pengő	1 pengő	28-45 lej
100 lej 2-60 arany m.	1 márká	38-80 lej
100 lej 20-83 cseh kor.	1 cseh kor.	4-83 lej

1 svájci frank 31 37 1/2 lej

A világpiacon: lényegtelen ellőésekkel
változatlan.

A helyi piacon: emelkedő tendencia,
élénk kereslettel és kevés áruval. Délben egy
olasz lira 8.63 lej, egy dinár 6.58 lej, egy
francia frank 6.41 lej, egy osztrák shilling
22.97 és fél lej.

Zürich. Devizák Nyitási árfolyamok sváj-
ci frankban: száz német márká 123.65, egy
dollár 5.19 és egynyelcad, egy angol font
25.31, száz francia frank 20.39 és egynegyed,
száz olasz lira 27.46, száz cseh korona 15.38,
száz dinár 9.1387 és fél, száz lej 3.21, száz
pengő 90.75, száz osztrák shilling 73.12 és fél.

A HERZ-féle
kölcsonkönyvtár
legújabb könyvei!

Anday:	Álmok asszonya
Dupuy-Mazuel	Sakkjátékok
Dekobra	Leányzóktetés
Dominik	Atlantis feltámadása
Dominik	Az égő piramis
Dahe André	Utazás a házmesteri tükör körül
Fouchardiere	Ha nagyjaink visszatérnek
Fodor	Márciusi éjszaka
Frondele	A fejedelmi autó
Galsworthy	A Forsyte Saga
Galsworthy	A szigeti képmutatók
Galopin	A vörös szandál
Mandelstamm	Hollywood
Maziere	Szép temetéselem lesz
Pirandello	Forog a film
Schnitzler	Hajnali mérkőzés
Szini Gyula	Homo doktor kísérlete
Toudouze	Aki ellopta a Goliáramot

Havi kölcsön díj 70°— L.

A Brassói Lapok előfizetői 50 százalékos
kedvezményben részesülnek.
Igazolványok a kiadóban kizárhatók.

8 nap alatt nincsen több ősz haj

ha **Fok-féle**

hajvizzel ősz haját nedvesíti naponta. Az ősz hajak a természetes szint visszakapják. Nem tesztet csak ártatlan, de nagyhatású hajvizz.

Egy üveg ára Lei 250

Előzetes befizetés vagy utánvetel mellett szállítja

E. HUMAYER
Brassó, Kut.-U. 18

— **Bűnvádi feljelentések a Reformmalom igazgatója ellen.** Temesvárról jelentik: Zombolyán óriási az izgalom a sváb kiscsapatok között a csődbekerült Reformmalom miatt. Sok bűnvádi feljelentés készül, mert a jól értesült sváb kiscsapatok tudják, hogy nemcsak a nehéz gazdasági viszonyok, hanem a hibás vezetés is egyik fő oka volt annak, hogy a Bánság egyik legrégebbi malma csődbe került. Körülbelül százötven—kétszáz kiscsapat egységeitől lettek tönkre a bukás, akik a beszállított terményeikért semmi ellenértéket nem kaptak. A malom a Sváb Központi Bankot kérte meg, hogy legyen segítségére, azonban amikor dr. Andrej Ferenc, a Sváb Központi Bank ügyésze megtudta, hogy a Reform malomnak huszonötmillió passzívával szemben csak tizenhatmillió az aktívája, és hogy csak husz százalékosan elégitelt ki a hitelezőket, lemondott a szanálásról. Jellemző a malom vezetésére az az egy példa is, hogy egy szállító, aki mindössze tizenkét vagon terményt szállított, a tizenkettőt kijavított a száztizenkettőre, és a malom minden ellenőrzés nélkül így is fizette ki. A fejlemények elé éreklődve tekint egész Bánság.

— **Székhelyes ál-orvostanhallgató.** Nagyszébenből jelentik: Pár nappal ezelőtt letartóztattak egy porumbáki illetőségű diákleányt, aki különböző csalásokat követett el. Maria Roman egy nagyszébeni bank jelentette fel, mert hamis telekkönyvi kivonattal tizenkétezer lejett vett fel a bankból. A nyomozás tovább folyik. Maria Roman a középiskola nyolcadik osztályába jár és gyakran adja ki magát a jasi egyetem medikájának. Régi ismerőse a rendőrségnek különböző kisebb szélhámoságai miatt. Tavaly Fogarason elítélték, mert egy mérnöknek ellopja ékszereit.

— **Papbeiktatás Sepsiszentgyörgyön.** Sepsiszentgyörgyi tudósítónk írja: A sepsiszentgyörgyi róm. kath. egyházközség most iktatta be a plebánia temetőjében újonnan kinevezett plebánosát, dr. Szalai Mátyás volt brádi plebánost. Az ünnepi misét dr. Péter Antal apátplebános, kerületi főesperes celebrálta. Az egyházi beiktatás után a hatóságok fejei, a festvéregyházak vezetői, kulturális és jótékony egyesületek tisztelegtek az új plebános előtt, akinek fővendő működése elé felekezeti különbség nélkül a legnagyobb várakozással néz Sepsiszentgyörgy város közönsége.

— **Megalakult a brassói festőművészek szakszervelete.** A brassói festő és mázoló-munkások szakszervezete közli, hogy minden vasárnap d. e. és szerdán este lehet beiratkozni Erzsébet-utca 24 szám alatt a Munkások Szakszervezeténél. A szakszervezet vezetősége elhatározta egy ingyenes festő és mázoló tanfolyam felállítását. Mindazok, akik részt akarnak venni, jelentkezzenek Erzsébet-utca 24 szám alatt, a titkárságnál.

FRANCIA ZSEBSZÓTÁRAK,
a kiejtés megjelölésével.

LINGUA: Francia liliput zsebszótárak, 32°

— Magyar-francia rész, külön kötve L. 90

— Francia-magyar rész, külön kötve L. 90

SCHENK: Francia kézi szótárak, két rész egybekötve (félvászon) L. 110
egészvászon — — — — — L. 144

SCHIDLOF: Francia liliput zsebszótár, 32°, mindkét rész egybekötve — — — — — L. 54

Kapható és postán megrendelhető a Brassói Lapok könyvosztályában.

— **Adminisztráció a CFR-nél.** Már több ízben kellett szótartanunk azt a kulturálisan teljesen tarthatatlan rendszert, amely a CFR. berkeiben még ma is állandó panasz tárgya. Arról van szó, hogy az alkalmazottakkal szemben egyes hivatali eljárárok még mindig a testi fenytés eszközeit alkalmazzák és a felettes hatóságok semmit sem tesznek ennek a rabszolgasági korból ittrekelt szokásnak végleges kiküszöbölésére. Ujabban megint történt ilyen eset és pedig Brassóban. Van itt a fűtőházban egy regátból importált masinista, valami Francia nevű egyén, aki felkapaszkodott a mozdonyfelvigyázói tisztségbe és most ott azt hiszi, hogy neki minden szabad, főképp, ha nem tartja be az a szerencsétlen, akit a végzet alá rendelt. A napokban egy fűtőt későn értesítettek arról, hogy lei van vezénnyelve az egyik vonathoz és így, ennek következtében tehát nem a saját hibájából kisse megkésve, de még mindig kellő időben jelentkezett Francia előtt, aki előbb megkérdezte, hogy mi a neve és azután alaposan felfofozta. A jogtalanul bántalmazott ember illetékes felettes hatóságánál panaszt tett és most mi kíváncsiak várjuk, hogy mi lesz az eset folytatása. Minden valamire való országban alaposan rendre tanítanak a hatalmaskodó közeget. Reméljük, hogy itt is elveszi megérdemelt büntetését és nem lesz több alkalma ilyen embert a regát valamelyik félreeső helyére, mert emberek közé nem való az, aki munkatársait ütni-vern. Küldjék vissza az nem tud emberekkel tisztességesen bántani.

— **Huszonhárom munkást bocsájtottak el a CFR. dési műhelyéből.** Az új szomorú hírt hozott a CFR dési alkalmazottjainak. A vezérigazgatóság elrendelte a vagonjavító kis műhely felosztását, melyben huszonhárom munkás dolgozott. Mind a 23 munkásnak felmondottak, akik kiléptek állásukból. A nagy műhelyben üresedés volt és érdekes, a műhelyfőnök ur nem akarta őket ott alkalmazni. Oda fiatal munkásokat vett fel, huszonhárom régi munkást pedig családjával együtt a legnagyobb nyomorban hagyott.

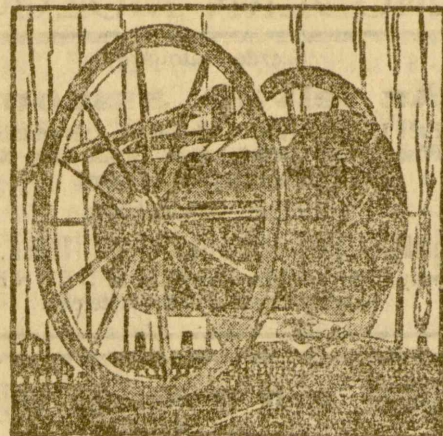
— **Milyen emberre bízta a déli postahivatal a nagytrafik kezelését.** Pár nappal ezelőtt elterjedt Désen a hír, hogy a nagytrafikot, mely a postahivatal tulajdonát képezi, feltörték és kirabolták. A vizsgálat megállapította, hogy valóban a trafikot nem törték fel, hanem a hiányt a raktárkezelő Pap Péter sikkasztotta el. Pap Pétert leartóztatták és megindították ellene az eljárást. A sikkasztásban azonban Pap Péter ártatlannak bizonyult, mivel hibás könyvelései s téves kiosztásai folytán keletkezett a trafikban, 400 ezer lej hiány. Pap Péter egy-két elemi végzett napszamos volt azelőtt és úgy látszik a postahivatal ép őt szemelte ki egy havi 5 millió lej forgalmu trafik kezelésére, mely egy gyakorlati kereskedőnek is fejtörést okozna. Csoda-e, ha ilyen kezelők mellett hiányok keletkeznek?

— **Elveszett Udvarhelyen egy Jakab Dénes névre szóló leszerelési igazolvány.**

— **Állandókézeneket környék olcsó kaimattal kiadni.** Bukarestből azt jelentik, hogy a Creditul Industrial, az Ipari Hitel lezállította a kamattáblákat. A kihelyezésnél a kamát január 16-tól kezdve folyózámlahiteleknel 10 százalék, váltóhitelnél 9 százalék. A betevőknek az intézet 5, 6 vagy 7 százalékol fizet aszerint, hogy a betétet három, hat, vagy tizenkét óra tették-e be. Ez a kamattábl lezállítás azonban újra csak a külföld szemébe szánt pohintés, az országos belső kamatviszonyokat nem érinti. A Creditul Industrialtól kölcsönt csak olyan vállalatok kapnak, amelyek ebben a formában élvezik a nemzeti ajándékokat. Az országra néve igazán közömbös, hogy most ennek az ajándéknak a hatályosságát emelik. Ebből nem lesz sem olcsó pénz sem olcsó termelés azokban a gyárakban, amelyek ezeket a pénzeket élvezik.

— **Gyökeresen átalakítják a CFR menetrendjét.** Bukarestből azt jelentik, hogy május 15-től kezdve olyan új menetrendet léptetnek életbe, amely tökéletesen el fog térni a mostaniról. Az erre vonatkozó tanácskozárok már meg is indultak. A tehervonatok menetrendjének módosítása még gyökere sebbnek ígérkezik. Árulány miatt ugyanis már eddig is több tehervonatiaratot kellett beszüntetni s ha ez így halad tovább, akkor az országnak egyáltalában nem lesz szüksége tehervonatokra.

— **Nemzetközi mezőgazdasági kongresszus lesz Bukarestben.** Bukarestben 1929 májusában nemzetközi mezőgazdasági kongresszus lesz, amelynek előkészítésére már megalakult a megfelelő szakbizottság.

Tüzi fecskendő, a vagyon óre.

Kedvező fizetési feltételekkel szállítja

M. CARNIOL FIUL (Technikai osztály)BUCUREȘTI, STR. CAROL I, 24-30 SZAM.
TELEFON: 70/71. 54/1.**SPORT****A brassói siversenyek**

Az idei brassói sisezon rendkívül mozgalmasnak ígérkezik. Országos verseny, egyesületi verseny, külön ugróverseny és lesiklóverseny zajlik le a pojánai fensikon, ezenkívül minden vasárnap nagyobb turák lesznek a közeli havasokra.

A siversenyek részletes programja a következő:

A brassói száz Si Egyesület (K. S. V.) egyesületi versenyt rendez a Pojánában. — Január 28-án, szombaton távfutás és akadályverseny, 29-én, vasárnap ugróverseny számokkal. Ugróverseny után ródliverseny a nagy vendéglőtől a Salamon-király vendéglőig.

Az országos bajnoki siversenyek szintje szintén a Pojáná. Február 2-án, csütörtökön kitartó futás, 4-én, szombaton távfutó és akadályverseny, 5-én, vasárnap ugróverseny.

Február 19-én ugróverseny a pojánai ugrósáncnál, a Teutsch-féle aranyéremért.

Március 12-én lesiklóverseny a Keresztyénhavasról.

A turák sorrendje a következő:

Január 22-én, vasárnap: Spitzberg. Vezető Göttl Frigyes.

Január 24-én, kedden: Garcsinvölgy — Csuklon. Vezető Zeidner Viktor.

Február 12-én, vasárnap: Nagykőhavas — Predeal. Vezető Bömches Emil.

Február 26-án, vasárnap: 1. Pojáná-Rozsnyó. Vezető Kamner Alfréd. 2. Spitzberg. Vezető. Scheeser Brunó.

Március 5-én, vasárnap: Találkozás a Keresztyénhavas csucsán.

Március 19-én, vasárnap: Magas rétek. Vezető Gust Hermann.

Husvét (április 8—9): Bucsecs. Vezető Breuer Rudolf.

A si-egyesület két si-tanfolyamot is rendez; egyet a Pojánában január 25-től február 7-ig, melyet Kamner Alfréd és Scheeser Brunó vezetnek; a másikat a Keresztyénhavas fensikjain február 6-tól 16-ig s ezt Gust Hermann vezeti.

A versenyekre, turákra és tanfolyamokra jelentkezni lehet Gust Hermann rózsatér és Karl Kamner buzasori sportüzletében.

Nyílttér

A Brassói Lapok 1928. évi január 16-iki számában 5160 szám alatt megjelent hírdelményre kijelentjük, hogy Szvoboda Miklósnak a gőzfűrés és malomból való részesedése nem egyharmad, hanem csak egy-negyed.

Tisztelettel:

Gál Ferenc és Trsa.

göz

malom és fűrés

Mercurea Ciuc—Csíkszereda

*Ezen rovat alatt közzéttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

KÖZGAZDASÁG

Tovább nő a Közgazdasági Bank
botránya

A betevő hagyja ott a fogát, a bankok hozzanak áldozatokat, a Banca Nationala nyújtson olcsó hitelt, s mindezt azért, hogy a bűnös bankigazgatóság ép bőrrel szabadulhasson

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnap röviden jeleztük, hogy az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank ügyében a legújabb tárgyalások nem vezettek eredményre, mert a megbukott bank igazgatósága, amelyen kívül pedig senki más az összeomlásért nem felelős, a maga áldozatainak mértékét limitálni akarja s kijelentette, hogy az összeadandó tíz millióból legfeljebb kétfőt szabad veszteségre szánni, a többiért az az igazgatóság, amely a mások vagyonát ilyen szépen elkezdte, az új bank részvényeiből akar magának tisztességes jövedelmet biztosítani.

Amikor az ország, legalább is Erdély bankjai valóban becsületes módon kezelik a reábizott pénzeket és súlyos feladatuk tudatában vállalják a reájuk háruló felelősséget, nem szabad egy esetből mindjárt általános következtetéseket vonni le, — azonban

az összeomlott Közgazdasági Bank igazgatóságának ez az eljárása, mint izolált jelenség is méltán kelt teljes felháborodást nemcsak azokban, akik közvetlenül érdekelve vannak, hanem mindenki, aki az esetnek szemlélője.

Megírtuk, hogy az igazgatóság hogy sietett mindenképp a betevőkkel végezni, mintha ők volnának az okai annak, hogy a bank összeomlott. Megírtuk, hogy az erőszaknak a megfélemlítés minden eszközét felhasználta a betevők természetes ellentállásának leszerelésére; a legrohamosabb módon fogadtatták el velük az előterjesztelt feltételeket, gondolkodásra, mérlegelésre időt sem engedve nekik, egyszerűen azzal a zsarolás-számba menő érveléssel, hogy vagy elfogadják ennyit, vagy nem kapnak semmit, mert hiszen a csőd következik. A betevőkkel szemben, akik tökéletesen ki vannak szolgáltatva az igazgatóságnak, ime a bukás után is, — sikerült ez a rosszhiszemű manőver, az igazgatóság azonban most ugyanígy akar eljárni a többi érdekelttel szemben is. Megírtuk, hogy alig van olyan bank, amelynek érdekeltsége volna a megbukott intézetnél, tehát a bankoknak csak erkölcsi szempontok diktálhatják a szanálás munkájában való részvételt és a bukott igazgatóság mégis a bankokat és a Banca Nationalát akarja terrorizálni, hogy azok nyújtsanak segítő kezét nekik, állítsák őket talpra és juttassák őket újabb jóvedelmekhez, sőt feltételeket szabnak és kijelentik, hogy ezt a segítséget is csak a maguk érdekeinek a megóvásával fogadják el.

A Közgazdasági Bank szanálási műveleteinek ez a fordulata egyenest megdöbbentő és a betevőket teljes joggal bírhatja arra az állásfoglalásra, hogy eddigi ajánlatukat ők is revideálják.

Tartsanak a betétesek új gyűlést, alakítsák meg végre saját szervezetüket, gondoskodjanak olyan képviselőtűkről, amely szakértő módon és erélyesen tudja álláspontjukat képviselni, lássák be, hogy a Fekete Manó féle javaslat az ő érdekeiket nem fedi és nem képviseli, hogy nem a bukott bank igazgatóságának, hanem

nekik kell megszabniuk a további tárgyalások feltételeit és menetét.

A bukott igazgatóságnak semmiféle joga sincs arra, hogy feltételeket szabjon és a kibontakozás munkáját megnehezítse. A bukott banknak voltaképpen csak az igazgatósága bukott meg és nagyon súlyos erkölcsi elbírálás alá esik, ha ők most tovább akarják játszani a bankigazgatói szerepeket. Nekik a szanálás munkálataiban csak egy szerepük lehet: rendelkezésre kell állaniuk s várniuk kell, hogy mi történik velük. A betevőknek tudniuk kell azt, hogy az igazgatóság egyetemlegesen felelős mindenért, ami a bankban történt és nem tőlük, hanem a betevőtől függ annak a megállapítása, vajjon fennmarog-e olyan momentumok, amelyek-

nél fogva a büntető jogi felelősséget velük szemben érvényesíteni lehet és érvényesíteni kell. És a betevőknek tudniuk kell azt is, hogy az igazgatósággal szemben a bűnügyi eljárás esetleges megindítása még nem jelenti a bank csődjét; — az igazgatóság minden egyes tagját, az elnököket, a felügyelőbizottságot és a tényleges ügyvezetőket mind bűnügyi felelősségrevonás alá lehet állítani és a bank azért maradhat bank, a betétek maradhatnak betétek s a betevők majd csak akkor kötelesek a károkat viselni, ha az igazgatóság egyetemleges felelőssége alapján nem lehetne előteremteni a fedezetet.

Az igazgatók már megnyitották a felelősség vállalásának sorát. Mert például az a Blaff Ignác, akit még tolvajnak is kiküldtettek — bizonyára, hogy bűnbaként szerepeljen, — teljes vagyonát odaadta és bekebelezést engedett házára még olyan követelés fejében is, amelyet pedig bíróság elé visz, mert nem ismeri el. — Ha majd a bank elnökei, a felügyelőbizottság elnöke, s a bank igazgatójának minden egyes tagja épenugy odaadja mindenét, hogy azt Blaff felte, akkor majd sor kerülhet arra is, hogy a betevők áldozzák: a betevők legelsőrendű kötelessége tehát az, hogy az igazgatóság tagjaival szemben érvényesítsék a maguk jogait s hogy megakadályozzák, az igazgatóság tagjai vagyonának esetleges elvonását.

A történetek után ugyanis egyenest erre kell következtetni és erre kell készülni is.

A bankigazgatói morálnak igen különös megnyilvánulása az a harc, amely itt most folyik.

Az igazgatók abban a szerepben, hogy feltételeket szabnak és diktálni akarnak azoknak, akiktől a segítség még függhet, nagyon is sajátos látványt nyújtanak. De a betevők is abban az önként vállalt szerepükben, hogy mindenki meneküljön, s ők majd magukra vállalnak minden áldozatot. Nem így kell képviselni a betevők érdekeit. Nem így kell bánni a bűnös igazgatósággal: véget kell vetni annak az állapotnak, hogy a betevők károsodjanak, mert nem tudnak szervezkedni és nem tudnak érdekeik védelméről gondoskodni.

A banktörvényt egyenest a betevők védelmének szellemében akarják megreformálni: de nem a törvények, hanem csak maguk a betevők tudják a maguk érdekeit megvédeni.

Ha azonban nem tudják, akkor aztán ne tegyenek szemrehányást, ha egyszer olyan védelmet kapnak, amiről aztán örökké köldölni fognak. A Közgazdasági Bank ügyét kezdjek a betevők újra tárgyalni, most már higgadtan, alaposabban, a maguk érdekeire jobban vigyázva és

vegyék ki a bukott igazgatóság kezéből a vezetés szerepét,

amely azt egyáltalában nem illeti meg. Ebben a percben csak egyetlenegy komoly érdekelttség van, a betevőké, — nekik kell tehát a bank egész további sorsa felől dönteniük.

(—) Nemcsak a kenyér drágul, hanem az acél is. A kenyér drágulása a házföldön folyik, az acélé a külföldön indul meg, de kétségtelen, hogy hamarosan itt lesz nálunk is ez a drágulási hulláma Berlinből jelentik, hogy az acélkartell az acél árát tonnáként 3 márkával felemelte és az emelést életbe is léptette.

(—) Folytak a gabona standardizálásáról szóló törvényjavaslat munkálatai. Bukaresti jelentés szerint a földművelési minisztérium szakbizottsága tegnap a földművelési miniszter elnöklése alatt tovább dolgozott a gabonaneműk standardizálásának törvénytervezetén.

A SZAHARA FIA

Afrikai regény

Írta: LOUISE GERARD

Fordította: DÉCSEY LEO

(44)

Drága Raoul-om,

most már így nevezhetem magát, mert drágább nekem mindenkinél ezen a világon, drágább mindennél, — kivéve a szabadságot. Kérem ne ítéljen el, amikor éreztéremre adom, hogy még sem lehetek a felesége, de cára tegnap tett ígéretemnek. Legalább is még tíz évig. És arra az időre sem költöhetem le magamat biztosan, mert talán még akkor is vágyódnai fogok a szabadság után. Igazán és szívből szeretem magát, jobban, mint bárkit ezen a földön, kivéve a függetlenségemet.

Nem szabad ezért megharagudnia rám, Raoul. Én nem vagyok olyan, mint a többi nő. Nem minden husz éves leány a magura, évi 60000 font jövedelemmel, amit arra költöhet el, amire kedve tartja. Az élet olyan vidám játék szememben, a házasság pedig valami rettenetesen hétköznapi ügy. Én semmiféltre sem tudom lekötöni magamat.

Erzem, hogy ez a levél olyan hatást tesz, mintha rettenetesen önző teremtes lennék. Ho'ott én a valóságban nem vagyok önző! Csak szeretem a függetlenséget. Ez az egyetlen dolog, ami drágább előttem, mint maga.

Örökké szerető bánatos
Pansyja.

Már megírta a levelet Pansy, amikor arra eszmélt, hogy tulajdonképpen nem is tudja Le Breton címét. Amikor megbizonyosodott afelől, hogy a férfi barátsága érdeknélküli, semmi más iránt nem érdeklődött többé. De tudja, hogy ha husz pezétát ad a hotelportásnak, az biztosan el tudná a levelet juttatni rendeltetési helyére. A hotelben biztosan tudják az ismert milliomos címét.

Mivel a levél Le Bretonnak volt címezve, Pansy maga vitte le azt és személyesen adta át a hotelportásnak. Azután elsétált arra a helyre, ahol tegnapi fogadalmát tette a férfinak, hogy napvilágnál szembenézzen emlékeivel... Néhány percig sétált ott, azután visszatért a szobájába.

Közben üzenet érkezett Le Bretontól.

Nappali szobájának egyik kis asztalán állott — egy nagy aranyozott kosár, tele félig kinyitott, vérvörös rózsákkal. A virágok közé kis csomag volt rejtve, vörös szalaggal átkötve.

Pansy felnyitotta a csomagot. Az a kis aranyseleuce volt benne, amelyet egyszer már visszatartott. Tele volt harmattal még nedves, ibolyalila árvácskával. A szárukra egy gyűrű volt húzva, egyetlen nagy hatalmas zafírkővel, amely sötétkék volt, mint Pansy szemei.

Levél is volt a virágok között, határozott férfias vonásokkal írva. Pansy dobogó szívvel kezdte olvasni:

Drága Árvácskám, egyetlen kicsi
Leánykám!

Ezt a kis ajándékot küldöm magának, egész szerelmemmel, lelkemmel és az életemmel együtt, amit mind örökre magának adtam.

Ha egy héttel ezelőtt valaki azt mondja nekem, hogy valaha ilyen levelet fogok írni egy nőnek, szemébe nevettem volna. Amíg nem találkoztam magával, nem tudtam, mi az a szerelem. Nem is hittem volna, hogy egy nővel is megelégedhet az ember. Magában megtaláltam azt a mennyországot, amely után egész életemben vágyakoztam. Az én egyetlen hűbűröm, aki teljesen kielégít engem, — kicsiny kis angol virág-szárom, olyan édes, álmodozó, olyan kedves és okos, olyan pajkos és mégis olyan gyönyörű, aki új illatot hozott az életembe és olyan békeséget a lelkembe, amiről még álmomban sem ismertem, végtelen szeretmet és hálát a szívembe, ami örökké hozám láncolja az Árvácskámat.

Megbűvölt szerelmese, aki örökké szereti magát.
Raoul Le Breton.

Mialatt Pansy olvasta a levelet, az áfiai reszkettek

(Folytatjuk.)

Kiadó: »Brassói Lapok« nyomdája.

Butorban Fischer neve márka

Nie őt butor: újságját beszo
rozó okvetlen tekintse meg: Fischer Albert
Ciu, Calea Regele Ferdinand No. 61

Nr. 406/1928

Hirdetmény

Tudomásvétel végett közölük, hogy 1928. évi február hó 22-én délelőtt 10 órakor Brassóban a városi törzsi erdőgazdálkodás iródaiban (Olvás-u. 5) nyilvános árverésen, zárt és lepecsételt ajánlatokkal, körülbelül 800 örméter bükkfűzfa a Cheisoara erdőreszből tövön el fog adatni.

Kikiáltási ár egy örméter bükkfa után tövön 100 Lei, mint biztosíték 8000 Lei teendő le.

Az eladás a nyilvános számvitelre vonatkozó törvény (Art. 72-83) rendelkezései betartása mellett, valamint részletes feltételek alapján fog történni, melyek iránt vevők a városi törzsi erdőgazdálkodásnál minden nap 8-13 óráig érdeklődhetnek.

Brassó, 1928. évi január hó 13-án.

Polgármester
Dr. C. Moga m. p.

Főtájtár
Socaci m. p.

Adm. Financ'ára Braşov

Hirdetmény

A pénzügyminisztérium 101189/928 sz. rendelet alapján közölük, hogy a likörgyárosok, nagyban és kicsinybeni lakások kötelesek 8 napon belül bejelenteni az Admistratja Financiară-nál a január 15-én este birtokukban volt szesz-állományt, amely mennyiség letokoltatik és felhigítatik 30 fokra a hivatalos személyek által csak így adható el italként.

A gabonaszesz árusítása január 16-tól kezdődőleg tiltva van és ezen intézkedés elleni kihágások a borgazdaság csalásainak megtorlására alkotott törvényben e dírtaknak megfelelően büntetettek.

Italok, likörök, rum és cognac, amelyek, 1928. január 16-ig, gabonaszeszből készültek, 1928. április 1-ig el kell adassanak.

Administrator fin.
Popa m. p.

Seful serviciului
Rodevenciu

Szőlőtermelők!

Felhívom az összes szőlőbirtokosok és az összes szőlőtermelők nagybecsű figyelmét, hogy akik a legjobb „Ermel-éki” nemesített bor és csemege gyökerekes szőlőoltványokat akarnak ültetni, azoknak ingyen és bérmentve küldöm meg nagyterjedelmű képes árjegyzékemet mert telepemen csak is a legjobb, legkiválóbb és legtöbbet termő világihű „Ermel-éki” nemesített bor és csemegefajákat a legjutányosabb árban bocsájtom vevő-feleim rendelkezésére. — Egyben viszonteladókat keresek magas jutalék mellett. — Cim:

Kágyi Szabó István
Az első nagyváradi szőlőoltványtelep tulajdonos
Oradea, Carcul Carmen Sylva No. 12.

Megvételre keresiellk Lakatos műhely-berendezés

esetleg gépberendezés
(esztorgapad, furógép, gyalugép)
Egyes gépek is megvételnek.
Azonkívül körülbelül 3000 kg.

h i d m é r l e g

Ajánlatok „Lakatos műhely-berendezés” jelíge alatt a Saxonia hirdetőbe Kolostor u. 14 kéreinek

Gyümölcsfákat összettel ültessünk!!!!

Eghajlatunk alatt teljesen bevált betegségmentes gyümölcs- és szőlőoltványokat, rózsákat stb. jutányosan Tóthfalusi és Tsal oltványtelepéről Teg. Mures-Marosvásárhely, vásárolhatunk.

Szállítás kezdete november 1.

Kérjünk árjegyzékeket!

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára: 6 lei. - Vastagabb betűvel 12 lei. - Állást keresőknek 25% engedmény. - Legkisebb apróhirdetés ára 60 lei

Ugyanazon szövegi apróhirdetés többszöri feladása esetén minden harmadik fizetett megjelenés után egy ingyen-megjelenést adunk. Hirdetési díjak előre fizetendők. — Csak válaszbélyeggel felszerelt kérdezősködésekre válaszolunk.

Minden előfizetőnek, aki az előfizetési díjjal nincsen hátralékban, mindaddig, amíg előfizetése tart, havonként egy tíz-szavas apróhirdetést teljesen ingyen közölünk a Brassói Lapokban. Aki valamely hónapban az ingyen hirdetésre szóló jogát nem veszi igénybe, az a következő hónapokban az elmúlt hónapokra visszamenőleg ezt a jogát már elvesztette. Ezzel szemben azonban joga van minden előfizetőnek későbbi, ezután következő hónapokra szóló jogát előre igénybevenni, még pedig annyi hónapra, ahány hónapra az előfizetési díjat ténylegesen előre befizette.

Vétel — eladás

Elutazás végett sürgősen eladó lakatos szerszámok, esztorgapad, furógép, Scheping és két Exenter prés, egy 6 lóerős gázmotor. Mediaş Str. Sub cetate 9. E 102

Egy nagyon szép 3 éves 170 cm. magas piros cső-dör Nonius Lipican eladó Klein Martin Szászmagyaros 175 szám Brassó mellett. E 134

Használt gépjárat nagyobb tetelben veszek Bandur Bertalan Careii E 156

Kombinált hengerrovató és csiszológép sürgősen eladó Bandur Testvéreknei Careiiiban. E 189

Jaffai narancs nagyobb mennyiség érkezett, mely legolcsóbban kapható, Gál Bélánál, Kapu u. 61. E 190

Használt Chevrolet Hup mobil vagy Oldsmobil személyautót megvételre keresek. Niedermayer Géza. Bucur-gi, Str. Laborator 174. E 27

E adó tavagó benzín motor 4 HP egy ölfát 25 perc a t vág. Nánási Imre vendéglős Baraolt lud Treiscane E 38

Eladó új Máv. 1070 mm csepő garnitúra Astra motorral. Cim E 49 sz. alatt a kiadóban. E 49

Eladó szép szán megtekinthető Fehér 10 száloda Brassó, tulajdonos Demény Gábor Sít. Gheorghe hol egy modern hajtó kocsit és három eladók. E 55

Csemege vaját nagyban barhová állandóan szállít „Untus” Braşov, Strada Spita u. 57. E 62

E adó egy 6 os feles villanymotor és egy alig használt 6 méteres új cillinder Hosszafalu 710 E 63

Eladó egy garnitúra 1200-as gőzcsepőgép Első Magyar gazdasági gépgyár, herete tövel, vagy anélkül és egy drb. Clayton és Schutleworth 1100-as csepőszekrény Király Máté Birchis. E 73

Állandóan kiváló minőségű borok kaphatók leszállított árban Sipos Andrásnál Türkös, E 85

Olcsón eladók télikabátok, és bundák: 45-52 méltóságra Kósa szabó ságánál Kapu-utca 49.

Vízi malom hajtásra felszerelhető vas fogas áttételi kerekek olcsón eladók. Cim E 105 szám alatt a kiadóban.

Jóforgalmu vegyeskereskedes italméréssel Dálnok község központjában melléképületekkel együtt örökös eladó. Hitelek vevőnek nagyobb hitelt engedek. Dénes Jenő E 107

I. a bükk tűzfűzfa (A. Tontsch töl) 1000 kg. 930 kicsinyben és nagyban megrendelhető, Gyár ut 106. Marosi. E 111

Győződőn meg, fele árért vehet butort, Hirth asztalos, Derestei-ut. E 113

Hegesztő apparat, furógép eladó, Érdeklődni lehet, Vár utca 10 sz. II. em. E 114

Kovácsnán 3 lakóház és egy kocsimahelyiség örökös eladó Érdeklődni lehet Covasna V. Mihály utca 3. E 21

Eladó 1926-beli új csepőszekrény 1100 mm Hofner féle, golyós csapágyval, 4-es gőzgarnitúra, 1000 mm Hofner csapóval egy alig használt Ford teherautó új gumikkal és Máv motor csepőgarnitúrák, hitel képes vevőknek több részletre is. Nika Minály Nagy borosnyó E 120

Allást nyerhet

Utazót keres 9/6-ra já tékárú műhely. Bikszád (Jud. Treiscane) E 104

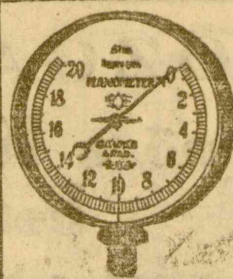
Imecstavi Fejer tele fizetlethez fizetvezerető keresek. Vajna Gábor Sita Buzău ui. E 10

Nótrana saonba fel veszek jobb családból tanuló lányt Str. Lungă 65. E 118

Ónná óan dolgozó kaptata kesztő segedet fővesz, Nagy József Porond utca 45. E 119

Allást keres

Szakképzett főgépész az összes gőzgépekről, motorok, valamint egyenáramu villanymotorok szakszerű kezelésében több évi külföldi, mint bel földi gyakorlatiattal rendelkezik megfelelő állást keres Ajánlatok „Szakember” jelíge a kiadóba kerek. E 106

MANOMETEREKET

és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal
GASPAR MŰZESZ ÁRAD,
Str. Horia I. (V. Szechenyi-u. 1)
Javítás végett beküldött műszereket állami hitel-vel küldöm
rövid idő alatt visszaküldöm
Telefon: 315 sz.

Női angol munkában perfect szabó állást keres. Cim 5197 szám alatt a kiadóban.

Több évi gyakorlatiattal rendelkező vasuti üzemvezető, vagy mozdony felvigyázói állást keres, időn és jó munka erő. Szives megkereséseket Bozsejovszky József. Ratosnya címre kerek E 110

Könyvelest, levelezést vállal mérlegképes könyvelő. Meghívásokat „Expert-contabil” jelíge a kiadóba kerek. E 114

Lakás

Butorozott szoba kiadó kóser házikoszt kapható. Cim 5194 szám alatt a kiadóban

Egy jó forgalmu kovacs műhely azonnal berbeadó jutányos áron. Bácsfalu 20. E 198

Kiadó esetleg eladó egy modern pékség Gyergyószentmiklóson (Csik m.) a főtértől a negyedik ház Kary Albertnál, Fűrdő utca 7. E 119

Szoba butorozva, vagy anélkül kiadó, kvártélyos felvételük Kerekes, Szentpéteri-ut, Új-telap. E 112

Kü önbejaratu szép butorozott szoba azonnal kiadó. Hirsch-utca 28. földszint. E 116

Házasság

Házasságokat előke 6 körökben diszkrétan közvetít
Bizony Ferenc
házasságközvetítő
irodája. TIMISOARA
IV. Bul. Berthelot 21

Kitűnő otthoni, turisztikai és sport

fényképezőgépek nagy választékban.

JUL. E. TEUTSCH droguakereskedés. Alapítva 1890-ben.

Nyomatott a „Brassói Lapok” nyomdavállalatának körforgógépén. — Braşov—Brassó.